

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut politologických studií

Katedra politologie

Bakalářská práce

2023

Lucie Procházková

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut politologických studií

Katedra politologie

**Vliv rozvojové pomoci na stav demokracie a lidských práv na Haiti
v 21. století**

Bakalářská práce

Autor práce: Lucie Procházková

Studijní program: Politologie a mezinárodní vztahy

Vedoucí práce: PhDr. Malvína Krausz Hladká, Ph.D.

Rok obhajoby: 2023

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 3.5. 2023

Lucie Procházková

Bibliografický záznam

Procházková, Lucie. ... Praha, 2023. 68 s. Bakalářská práce (Bc). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut politologických studií. Katedra politologie a mezinárodních vztahů. Vedoucí bakalářské práce PhDr. Malvína Krausz Hladká, Ph.D.

Rozsah práce: 137 020 znaků

Abstrakt

Demokratická republika Haiti se rozprostírá na západní části ostrova Hispaniola, který sdílí s Dominikánskou republikou. Haiti je jednou z nejchudších zemí na světě i přes to, že do země ročně proudí značné množství rozvojové pomoci. Země zůstává v kritickém stavu. Neintegrita místní vlády, posilování zločineckých gangů, nebo neudržitelný stav ekonomiky jsou jen příklady faktorů, který celý tento proces ovlivňují. Bakalářská práce se tedy zabývá rozvojovou pomocí právě na Haiti. Popisuje jednotlivé aspekty a náležitosti pomoci, motivaci donorů, nebo vnitřní a vnější aspekty, které ovlivňují aplikovatelnost pomoci v zemi. Dále se také zabývá důvody, které zapříčiňují selhání pomoci a zabraňují tak v zemi nastolit udržitelný rozvoj. V práci se pak snažím přicházet s možnostmi řešení, či konání kroků, které by mohly situaci posunout k nastolování udržitelného rozvoje v zemi.

Abstract

The Democratic Republic of Haiti occupies the western part of the island of Hispaniola, which it shares with the Dominican Republic. Haiti is one of the poorest countries in the world, and despite the significant amount of development aid that flows into the country each year, the country remains in a critical state. The lack of integrity of the local government, the strengthening of criminal gangs, and the unsustainable state of the economy are just a few examples of the factors that influence this whole process. The bachelor thesis, therefore, deals with the power of development in Haiti. It describes individual's pacts and requirements of aid, the motivation of donors, or internal and external aspects that influence the applicability of aid in the country. It also looks at there as one for the failure of aid, which prevents the establishment of sustainable development in the country. In my work, I try to come up with possible solutions or steps that could move the situation t establishment of sustainable development in the country.

Klíčová slova

Haiti, demokracie, rozvojová pomoc, lidská práva, obyvatelstvo, historické souvislosti, mezinárodní organizace

Keywords

Haiti, democracy, development aid, human rights, population, historic context, international organization

Title

The impact of development aid on the state of democracy and human rights in Haiti in the 21st century

Poděkování

Ráda bych poděkovala PhDr. Malvína Krausz Hladká, Ph.D za cenné rady, věcné připomínky, odborné vedení, ale také za trpělivost, ochotu a vstřícnost při konzultacích v rámci vypracování bakalářské práce.

Obsah

Obsah

Seznam zkratk	2
Úvod	4
1. Definice a Metodologie	5
1.1.1. Politické teorie rozvojové pomoci	6
1.1. Vymezení pojmů	6
1.1.2. Dělení rozvojové spolupráce	7
1.1.4. Zajišťování pomoci	10
1.1.5. Udržitelný rozvoj	12
1.2. Rozvojová pomoc	12
1.2.1. Podmínky poskytnutí pomoci	14
1.2.2. Motivace a cíle poskytování rozvojové pomoci	15
1.2.3. Vnímání RP ve společnosti	19
2. Haiti	21
2.1. Historický kontext Haiti a RP	21
2.2. Socio-demografické aspekty	25
2.3. Demografie	28
2.4. Ekonomika	29
2.5. Politická situace a stav demokracie	30
2.6. Výkonná politika	33
3. Aplikace rozvojové pomoci na Haiti	34
3.1. Mise	37
3.2. Mezinárodní organizace	39
3.3. Strategie pomoci	41
3.4. Aplikace pomoci	42
3.5. Udržitelnost	43
4. Selhání pomoci	43
4.1. Jednotlivé aspekty selhání RP	44
4.2. Selhání dárců	47
4.3. Selhání distribuce	49
4.4. Selhání pomoci po zemětřesení v roce 2010	50
5. Klíčová doporučení	50
5.1. Jednotlivá odvětví	51
5.2. Shrnutí kroků k udržitelnosti rozvoje	54
Závěr	55
Summary	58
Přílohy	60
Použitá literatura	62

Seznam zkratek

BINUH	United Nations Integrated Office in Haiti Mise Integrovaného úřadu OSN na Haiti
CEP	Le Condeil Electoral Provisoire Haitská Volební rada
CIDA	Canadian International Development Agency Kanadská mezinárodní rozvojová agentura
CSO	The Bureau of Conflict and Stabilization Operations Rada pro konflikty a stabilizační operace
DAC	Development Assistance Committee Výbor pro rozvojovou spolupráci
DAG	Development Assistance Group Skupina pro rozvojovou spolupráci
EU	European Union Evropská Unie
HDI	Human development index OSN Index lidského rozvoje OSN
HGP	Gross Domestic Product Hrubý domácí produkt (HDP)
HNP	Haitian National Police Haitská národní policie
IDB	Inter-American Development Bank Meziamerická rozvojová banka
IFAW	International Fund for Animal Welfare Mezinárodní fond pro dobré životní podmínky zvířat
IMF	International Monetary Fund Mezinárodní měnový fond
LDC	Least Developed Countries Nejméně rozvinuté země
MICAH	International Civilian Support Mission in Haiti Mezinárodní civilní podpůrná mise na Haiti
MINUJUSTH	United Nations Mission For Justice Support In Haiti Mise OSN na podporu spravedlnosti na Haiti
MINUSTAH	United Nations Stabilization Mission in Haiti Mise OSN pro stabilizaci Haiti
MIPONUH	United Nations Civilian Police Mission In Haiti Civilní policejní mise OSN na Haiti
OAS	Organization of American States Organizace pro americké státy
ODA	Official Development Assistance Rozvojová pomoc
OECD	Organisation for Economic Cooperation and Development Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OHCHR	The UN Human Rights Office Úřad Vysokého komisaře OSN pro lidská práva
OSN	United Nations

	Organizace spojených národů
RNDP	Rally of Progressive National Democrats Party Progresivní strana národních demokratů
UNDP	United Nations Development Rozvojový program OSN
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization Organizace pro vzdělání, vědu a kulturu
UNICEF	United Nations Children's Fund Dětský fond OSN
UNMIH	United Nations Mission In Haiti Mise Organizace spojených národů na Haiti
UNSMIH	United Nations Support Mission In Haiti Podpůrná mise Spojených národů na Haiti
UNTMIH	United Nations Transition Mission In Haiti Přechodná mise Organizace spojených národů na Haiti
USA	United States of America Spojené státy americké
WB	World Bank Světová banka
WFP	World Trade Organization Světový potravinový program
WHO	World Health Organisation Světová zdravotnická organizace
UNDP	United Nations Development Programme Světový rozvojový program
WFP	World Food Programme Světový potravinový program
UNICEF	United Nations Children's Fund Dětský fond Organizace spojených národů
PAHO	Pan American Health Organization Panamerická zdravotnická organizace

Úvod

Tato bakalářská práce se zaměřuje na aplikovatelnost rozvojové pomoci, její selhání, dopady a možnosti, které by mohly vést k pozitivním výsledkům pomoci na Haiti.

Demokratická republika Haiti je jednou z nejchudších rozvojových zemí světa. Dříve byla Haiti jednou z nejbohatších francouzských kolonií. Bohatství a sláva ale pominuly a země se propadla do hlubokých socioekonomických problémů bez legitimní vlády, která by byla schopná svou politikou přispívat k rozvoji země. A to i přes poskytování značné rozvojové pomoci ze strany nejen okolních států, ale také mnoha neziskových a multilaterálních organizací.

Pohled na poskytování zahraniční pomoci a jejich forma se v průběhu let velmi proměňuje. Zpočátku rozvoje politologické vědy byla tato otázka velmi diskutována a její opodstatněnost a celková legitimita často zpochybňována. Oproti tomu panuje dnes ve společnosti spíše opačný diskurz. Pomoc státům, které se ocitnou v “nesnázích”, je pojímána jako společenský předpoklad, a to především v rámci vyspělých moderních společností. Pomoc je také hodně vázána na morální aspekt jednotlivých aktérů. Stále ale nepanuje obecná shoda na způsobu, kterým má být pomoc poskytována. Role a funkce rozvojové pomoci na mezinárodním poli byly v průběhu historie ovlivňovány zejména dvěma faktory. A to geopolitickým vývojem světa a rozvojem země samotné, bez ohledu na okolní svět.

V rámci práce se tak pokusíme zodpovědět otázky: Jaký vliv měla rozvojová pomoc na rozvoj země? Ovlivnila vývoj země pozitivně, nebo naopak přispívala k prohlubování vnitřní krize a neschopnosti vlády aktivně vykonávat účinná opatření? Práce definuje jednotlivé aspekty rozvojové pomoci a zároveň je zařazuje do jednotlivých sektorů, kde jsou tyto aspekty uplatňovány nejvíce. Dále přináší možné návrhy řešení na otázky: Kde je třeba učinit změny tak, aby mohly být využity všechny benefity, které pomoc nabízí.

Cílem práce je prostřednictvím rozvojové teorie vymezit jednotlivé formy pomoci, její poskytování a na konkrétních příkladech ukázat, kde došlo k selhání pomoci, kde je prostor pro změny a poukázat na aspekty, které ovlivňují, nebo narušují procesy činné v poskytované rozvojové pomoci. A to tak, aby mohly být využity všechny nabízené benefity poskytované pomoci a kde je nutné provést zásadní změny. Práce se tak snaží vyvrátit hypotézu totální neefektivity rozvojové pomoci. A zároveň poukázat na pozitiva a negativa, které rozvojová pomoc znamenala pro Haiti.

Z výše zmíněných důvodů předkládá a hodnotí tato bakalářská práce účinky

rozvojové pomoci a její selhání nastolit udržitelný rozvoj na Haiti v závislosti na historickém kontextu.

V rámci první kapitoly se práce věnuje definování jednotlivých důležitých pojmů, se kterými bude následně pracovat a jejich definování je důležité pro celkové pochopení problematiky. Zároveň se seznamujeme s metodologií, která se věnuje definování výzkumného materiálu, základním výzkumným otázkám a následnému postupu při zpracování. Dále se věnuje historickému kontextu, a to převážně od 19. století a poukazuje na zásadní události, které zásadně ovlivnily stav země, 20. a 21. století. Věnuje se také prvním aplikacím teorie ve světě. Definuje celou problematiku na základě výběru několika teorií, a to včetně teoretických bodů, které ovlivňují efektivitu pomoci. Tato kapitola je důležitá pro pochopení historických souvislostí s aktuálním stavem země a zároveň pro definování problematiky a jejích jednotlivých aspektů.

Druhá kapitola se věnuje Haiti, jeho ekonomické, politické a sociální situaci. Zaměřuje se na vliv teorie rozvojové pomoci v zemi. Oblasti, v nichž je pomoc aplikována, její význam, vliv a deficity.

Třetí kapitola přináší vhled do organizací, které v zemi působí a upozorňuje na klíčové součásti rozvojové pomoci v zemi. A zabývá se udržitelností.

Čtvrtá kapitola se věnuje převážně aspektům, které ovlivňují, nebo zapříčiňují selhávání rozvojové pomoci a neschopnost nastolení udržitelného rozvoje v rámci země. Shrnuje jednotlivé mise, jež byly v zemi uskutečněny.

V rámci páté kapitoly jsou na základě komparace jednotlivých aspektů a jejich působení navržena doporučení, změny a kroky, které by mohly být nápomocné v procesech získávání všech benefitů, jež rozvojová pomoc nabízí.

1. Definice a Metodologie

Tato kapitola se věnuje především definování termínů, které je nutné chápat pro porozumění celé problematiky. A stanovení výzkumného materiálu.

Teorie rozvojové pomoci má za cíl poskytnout komplexní podporu, která bude v souladu s individuálními potřebami konkrétní země. S ohledem na specifika, faktory a aspekty, které ovlivňují samotné rozvojové procesy konkrétní země. Zahrnuje tak ekonomické, sociální, ale také politické, kulturní a enviromentální oblast (Hjertholm & White 2000 s. 4).

Práce je založená na datech čerpaných především z knižní literatury, primárních a sekundárních zdrojů. Na základě těchto dat analyzuje efektivitu rozvojové pomoci na Haiti. Na základě literatury je v práci užitá definice rozvojové pomoci, popis historického kontextu, rozbor jednotlivých náležitostí pomoci, nebo například výčet aktérů působících v zemi. Jako primární zdroje byla využita především odborná literatura z oblasti definic rozvojové pomoci a její náležitosti, ale také historická fakta, nebo termíny definující jednotlivé struktury státu. V rámci zdrojů sekundárních byly použity především články a příspěvky nacházející se na mediálních platformách.

1.1.1. Politické teorie rozvojové pomoci

K vysvětlení jednotlivých fenoménů v rámci mezinárodní politiky jsou nejčastěji užívány teorie mezinárodních vztahů. Politické teorie nám umožňují lepší vysvětlení, zasažení do kontextu, a tedy i lepší pochopení problematiky rozvojové pomoci. Ta je ovlivňována jak vnitřní politikou donorů, tak vnitřní politikou samotné rozvojové země. Právě s vnitřní politikou úzce souvisí teorie mezinárodních vztahů. Tyto teorie vysvětluje především vznik bilaterálních politik mezi donorem a příjemcem. Teorie mezinárodní politické ekonomie umožňují analyzování důsledků pomoci, nebo sestavování plánu pomoci a jeho plnění. To vše s cílem dosažení co možná nejlepších účinků pomoci v rámci rozvojové země. Zajišťuje tak i určitou zpětnou vazbu. Hodnotí, jak se podařilo splnit stanovené plány a jaké změny proces přinesl. Zda byly dobré, nebo ne.

Pro samotnou analýzu rozvojové pomoci můžeme stavět na modelech realismu, liberalismu, konstruktivismu i marxismu. Jednotlivé teorie se vyjadřují zejména k otázkám, Co vede státy k poskytování rozvojové pomoci? Proč je pomoc poskytována? Nebo za jakým účelem? Samotné teorie nám ovšem neposkytují obsáhlé odpovědi a analyzování problematiky. Fungují pouze jako ukazatelé základních pohledů a vysvětlení jednotlivých faktorů, které v rámci teorie rozvojové politiky hrají významnou roli.

1.1. Vymezení pojmů

V rámci teorie rozvojové pomoci se setkáváme s mnoha pojmy, zkratkami, či výrazy, jež je nutné pro pochopení celé problematiky řádně definovat a vysvětlit. V rámci této podkapitoly se práce zabývá vymezením těch nejdůležitějších termínů tak, aby bylo možné provést kvalitní analýzu problematiky.

Pojem rozvojové pomoci je nejčastěji definován jako transfer finančních či

materiálních prostředků z jedné země do země druhé. Pomoc je poskytována bez požadavků na její vrácení, či plné splacení. Hlavním cílem by měl být ekonomický rozvoj. Pojem definovala Development Assistance Group (dále jen DAG), která se později přejmenovala na Development Assistance Committee, Skupinu pro rozvojovou pomoc.

Proces probíhá za podmínky, že dárce neočekává plné splacení poskytnuté pomoci. Ta zároveň nemá žádný komerční charakter a měla by také zahrnovat grantovou složku, která by měla tvořit minimálně 25 % z celkové poskytnuté sumy. Rozvojová pomoc zahrnuje několik druhů pomoci, které jsou poskytovány zejména rozvojovým zemím, i když rozhodně tomu tak není vždy. Cílem je podpora ekonomické, sociální a politické situace země a také snaha o vnitřní rozvoj státu. Pomoc je cílena na to, aby stát dosáhl udržitelného rozvoje a mohl zajišťovat kvalitní život obyvatel. Rozvojová pomoc může být poskytována různými způsoby.

1.1.2. Dělení rozvojové spolupráce

Humanitární pomoc je definována jako pomoc poskytovaná v reakci na krizovou situaci, jako je například přírodní katastrofa, hladomor, politické, sociální nebo strukturální konflikty a v neposlední řadě války. V případě Haiti bylo hlavním “spouštěčem” přílivu pomoci zemětřesení v roce 2010. Pomoc je poskytována bezprostředně po vzniku těchto krizových situací a je krátkodobá, trvá zejména po dobu krizové situace, tedy v řádech několika dnů či týdnů. Cílem je poskytnout lidem nezbytnou pomoc tak, aby byly zajištěny základní lidské potřeby, aby lidé byli mimo přímé ohrožení života a zdraví. Jedná se tedy o pomoc vykonávanou prostřednictvím distribuce potravin, léků, pitné vody, ale také zajištění noclehu či zdravotní nebo psychologické péče. Humanitární pomoc je ve své podstatě méně navázána na jakékoliv politické ambice, či plány zemí pomoc poskytujících. Díky tomu zpravidla nedochází k žádnému politickému nátlaku, či ovlivňování donorem země.

Oproti tomu je rozvojová spolupráce poskytována dlouhodobě s cíli zlepšit stav sociálních a ekonomických podmínek. Dalším důležitým rozdělením je na pomoc vládní a nevládní. Zatímco nevládní pomoc se spoléhá na soukromé dárce, nadace či charitativní organizace. Rozvojová pomoc je jedním z nejdůležitějších nástrojů, které mají za cíl eliminovat světovou nestabilitu, konflikty, ale také extrémní chudobu. ODA zahrnuje pomoc Bilaterální (dvoustrannou) a pomoc Multilaterální (mnohostrannou). V rámci bilaterální pomoci donoři věnují prostředky přímo zemi, která je potřebuje. Kdežto pomoc multilaterální je zprostředkovávána prostřednictvím mezinárodních organizací (Milner 2004, s. 11).

Teorie rozvojové pomoci je velmi často nazývána také jako rozvojová spolupráce (development cooperation). Nicméně oba termíny jsou si rovné. “Modernější” termín rozvojová spolupráce je dnes používán častěji. A to proto, že termín naznačuje, že poskytovaná pomoc by neměla být pouze jednosměrnou záležitostí. Rozvojová země by pomoc neměla jen pasivně přijímat, ale měla by se sama (tedy primárně místní vláda) aktivně podílet na rozhodování a aplikaci pomoci v rámci realizace plánu, se kterým donor přijde. A zároveň by měl být tento proces výhodný i pro dárcovskou zemi, tedy měla by mít možnost profitovat z poskytované pomoci. Speciální roli zaujímá pomoc vojenská (military aid). Ta je poskytována státům za účelem posílení obrany. Může být, ale poskytována v rámci prevence, a to s cílem udržení státní svrchovanosti nad vlastním územím. Zahraniční pomoc je nutně nezbytná k tomu, aby se chudé státy světa vymanily z chudoby (Yiew, Lau, 2018). Pomoc byla na konci 20. století zejména bilaterálními dárci zneužívána. Mnohdy tak docházelo k jejímu využití. Zbraň, která měla systematicky “trestat” nedemokratické chování rozvojových zemí, byla sice nenásilnou formou, nicméně pro země, které byly na pomoci závislé, znamenal odchod donorů naprostou ekonomickou, ale i sociální katastrofu, a leckdy to byl zcela likvidační krok. Jen těžko tak mohlo v takovémto stavu docházet k demokratizaci, či dokonce k uspořádání svobodných a spravedlivých voleb (UN 2008). Často tak docházelo k takovým „začarovaným kruhům“. Fenomén snah stažením pomoci donora si vynutit nastolení demokracie v zemi byl uplatňován především v letech 2000-2005 (Bermeo 2011) (Wright & Winters 2010).

Zahraniční pomoc podle realistického rámce není výsledkem vnitřního boje o moc a formulování politiky. Pomoc je tedy spíše reakcí na systémové charakteristiky státního systému navenek (Zimmerman, Smith 2011). Cílem pomoci je nastolit v rozvojových zemích udržitelný rozvoj a zároveň demokratický režim s legitimní vládou, silnými a nezávislými soudy a slušnými podmínkami pro lidský život.

1.1.3. Participující mezinárodní organizace

Hlavními nevládními organizacemi, které se zabývají rozvojovou pomocí, jsou zejména jednotlivé orgány Organizace Spojených Národů (dále jen OSN). Konkrétně rozvojový program OSN (dále jen UNDP), Světový potravinový program (dále jen WFP), nebo Mezinárodní dětský fond (dále jen UNICEF), ale také instituce ze systému Bretton Woods– rozvojové regionální banky skupiny Světové banky, či Mezinárodní měnový fond (dále jen IMF) (OECD 2005, s. 102). V zemi se také velmi angažuje Evropská unie.

V této souvislosti je nutné vymezit fenomén, kdy donoři jako USA, Japonsko, ale i další světové velmoci zohledňují při poskytování rozvojové pomoci sílu nebo množství svých hlasů. Jedná se zejména o pomoc, která je poskytována prostřednictvím mezinárodních organizací.¹

Jedním z největších dárců jsou Spojené státy americké, které mají, stejně jako všichni ostatní v rámci fondů OSN, jen jeden hlas. Naopak v rámci Světové banky je postavení založeno na výši členského příspěvku, díky tomu má USA de facto dostupné k použití veto (Lancaster 2007, s. 68). Což mimo jiné dokazuje rozdílné postavení států v rámci jednotlivých mezinárodních organizací. Mezinárodní pomoc je tedy většinou poskytována prostřednictvím různých mezinárodních organizací, Světovou bankou, OSN, Mezinárodním měnovým fondem, nebo například Červeným křížem. Tyto organizace nejčastěji poskytují finanční a technickou podporu s cílem zlepšení infrastruktury, vzdělání ale také zdravotní péče o obyvatelstvo v rozvojové zemi.

¹ Každý stát má v rámci jednotlivých organizací jinou sílu hlasu anebo větší či menší počet hlasů (což ovšem znamená opět sílu v rámci jednotlivých hlasování). Množství hlasů je ale někdy determinováno ekonomickou silou států a výší jejich příspěvků do fondů dané instituce, nebo organizace. Pokud má stát velkou hlasovací moc a sílu, většinou přispívá více, protože očekává určitou prestiž. Vykazovaná je jasná korelace se silou nebo množstvím hlasů. Jedná se tedy o fenomén, který je podmíněn „váhou“ a množstvím hlasů, kterými země v rámci dané instituce disponuje. Podle toho poté odvozují výši finančního příspěvku, který poskytne (Raffer, Singer 1996, s. 44).

1.1.4. Zajišťování pomoci

Příslušný výbor OECD určený pro výkon politiky rozvojové spolupráce je Výbor pro rozvojovou asistenci, Development Assistance Committee (dále jen DAC). Agendou jsou aktivity vyspělých zemí s cílem podpořit sociálně-ekonomický rozvoj v méně rozvinutých částech světa. Výbor je součástí organizace OECD od jejího vzniku v roce 1961. Od ostatních výborů organizace se odlišuje také velmi častými zasedáními. DAC se schází cca jednou měsíčně na úrovni místně přítomných delegátů, zasedá také jednou ročně, a to na úrovni ministrů zodpovědných za rozvojovou spolupráci.² Výbor má v současné době 31 členů. Členem se může stát každá země, která splní tato kritéria:

1. Kandidátská země musí splnit právně závazná pravidla DAC. Redigovat již existující doporučení a směrnice DAC. A zároveň se zavázat k pomoci a úvěrovému financování.
2. Dále je také „povinna“ poskytovat detailní statistiky ODA každý rok, v rámci toho by měl být i vypracovaný plán. Ten by měl zahrnovat minimálně 0,2 % HNP (někdy definované jako poskytnuté 100mil. Amerického dolaru, dále jen USD).

Smyslem OECD je prostřednictvím již získaných zkušeností jednotlivých členských zemí hledat řešení, jak účinně zlepšovat jednotlivé vládní politiky. Rozvojová spolupráce klade důraz na koordinaci, zefektivňování a zvyšování rozvojového úsilí dárcovských zemí. Samotný výbor si za své cíle stanovuje koordinovat, komunikovat a přezkoumávat jednotlivé aspekty vztahů mezi donory a příjemci. Jedná se o tzv. peer reviews systém, který se zabývá jednotlivými politikami zemí poskytujících pomoc (OECD 2006, s. 135). Pomoc je poskytována i přímo prostřednictvím OECD, jež má v současnosti 38 členů. Jedná se o země, které nedosahují takového množství pomoci, kterou by poskytli a splnili tak podmínky DAC.

Výbor DAC je pro tuto koordinaci vhodným místem, neboť sdružuje země, které poskytují plných 95% světové rozvojové pomoci. Členem DAC je navíc i Evropská komise,

² DAC se schází pravidelně, většinou jednou do měsíce. Na těchto měsíčních schůzkách zasedají jednotliví delegáti přítomní v Paříži. Jinak označované jako úroveň pařížských delegátů. Na zasedání, které se koná jednou ročně, jsou přítomni ministři, kteří se věnují právě rozvojové pomoci. Šéfové rozvojových agentur (jinak také jako High Level Meeting). Výbor a jednání řídí předseda. V roce 2003 byl zvolen Richard Manning z Velké Británie (OECD 2023)

kteřá je brána jako samostatný dárce. V rámci výboru ještě participují dvě skupiny, těmi jsou pozorovatelé a spolupracující země. Pozorovatelé jsou zástupci mezinárodních organizací, například Světové banky, IMF a další. Mezi participující země náleží Kuvajt, Spojené arabské emiráty, aj. (DAC 2023).

V rámci DAC můžeme země dělit na malé a velké donory (Hoadley 1980). Za velké dárce jsou obecně považováni: Francie, Německo, USA, Japonsko nebo Spojené království (dále jen UK). Ti se zasazují o udržování celosvětového programu pomoci. Naopak malí dárce koncentrují svůj zájem na konkrétní zemi, nebo sektor, v rámci čehož se snaží dosáhnout co největší efektivity pomoci (Hoadley 1980, s.126). V poměru k celkovému HDP států poskytují „malí“ dárce větší finanční prostředky určené pro ODA, než dárce „Velcí“. Tento jev zůstává prozatím neobjasněný. S největší pravděpodobností ale považují „malí“ dárce rozvojovou pomoc za možnost, jak efektivně ovlivňovat zahraniční politiku. A jelikož v rámci vojenské a ekonomické síly nemají oproti velkým dárčům dostatečnou sílu, vynakládají co největší úsilí právě do finanční pomoci (Hoadley 1980, s. 126).

Donory můžeme také rozdělit dle jejich uvažování nad pomocí, nebo historických zkušeností a geografickým podmínkám země. Dále můžeme rozdělovat donory dle toho, jak o rozvojové pomoci uvažují, nebo dle historických zkušeností a geografického postavení.

Všechny prostředky, které jsou v rámci rozvojové pomoci vyčleněny, jsou poskytovány s cílem podpořit hospodářský rozvoj a docílit tak blahobytu země. Koncept pomoci byl formulován Výborem pro rozvojovou pomoc při OECD. Rozvojová pomoc neproudí pouze z vyspělých (bohatých) států do zemí rozvojových (chudých). Existují případy pomoci, která je poskytována zemí rozvojovou. Další možností jsou také státy, které jsou sice relativně, nebo dokonce velmi bohaté, ale přesto pomoc potřebují a přijímají ji (Lancaster 2007, s. 2). Je zřejmé, že tato pomoc neodpovídá oficiální definici. Podle OECD jsou totiž v definici zahrnuti jako příjemci pouze země s nízkými příjmy. A právě proto je pro klasifikaci země na seznam zemí potřebných rozvojovou pomoc nutné provádět nejen na základě ekonomických, ale také politických aspektů (Enos a Griffin 1970, s. 314).

Je zřejmé, že zde narážíme na problematiku nekomplexní, nebo ne zcela kompletní definice. Otázkou tedy stále zůstává, jaký postup je správný a případně jakým způsobem nejen definici, ale i celý systém přeměnit. Zároveň právě politické aspekty bývají často jednou z motivací poskytnutí pomoci. Ty jsou zejména motivovány touhou po vlivu a moci. Rozvojová pomoc je poskytována mocnými státy státům slabším (méně mocným), než jsou ony samy.

1.1.5. Udržitelný rozvoj

Udržitelný rozvoj státu je dlouhodobý proces vyžadující komplexní přístup. Musí být zahrnuty investice do infrastruktury, vzdělávání, zdravotnictví, zemědělství, ale také průmyslu. Dále zahrnuje podporu obchodu a rozvojových programů, lidských práv a spravedlnosti, nezávislých soudů, ochranu životního prostředí a boj proti korupci. Důležité je zapojit do rozvojových procesů i místní obyvatelstvo, organizace a vládu. Tyto subjekty by totiž měly mít větší kontrolu nad procesy rozvoje a měly by být aktivně zapojeny do celého plánování a implementace rozvojových programů.

Při samotném plánování a implementaci dochází k zohlednění potřeb, případně kontextu dané země. Plán udržitelného rozvoje bývá naplňován prostřednictvím partnerství mezi zeměmi, jejich dlouhodobém plánování rozvojových projektů, či koordinaci s organizacemi a institucemi, které jsou do projektů zapojeny. V rámci rozvojové pomoci nemůžeme opomenout důležitost humanitární pomoci a také bilaterální a multilaterální pomoc v rámci ODA.

1.2. Rozvojová pomoc

Další kategorie lze vymezit na základě jednotlivých sponzorů. A to na pomoc veřejnou, která je financována ze státních prostředků. Je také označována za rozvojovou pomoc, v angličtině official development assistance (dále jen ODA). A pomoc soukromou, která je poskytována zejména nevládními společnostmi, nebo neziskovými organizacemi.

Rozvojová pomoc je jedním z nejakcentovanějších nástrojů v rámci předcházení problémů, jako jsou světová nestabilita, konflikty a extrémní chudoba. Definovat pomoc můžeme jako jakýkoliv tok kapitálu či veřejných prostředků ve formě půjček nebo grantů do jiných zemí za určitých podmínek (UNESCO 2019). Výborem pro rozvojovou pomoc při OECD, jehož členové poskytují devět desetin rozvojové pomoci světa, je definována jako pomoc za předpokladu, že splní dvě kritéria:

1. Rozvojová pomoc je složena z půjček, které jsou poskytovány za zvýhodněných podmínek. Úroková míra a doba splatnosti pro zapůjčený kapitál musejí být výhodnější než v případě, že by si země vzala veřejnou půjčku (Halaxa 2000, s. 105). A to i po odečtení splátek a grantů od oficiálních agentur, členů organizace DAC, nebo multilaterálních institucí a zemí mimo DAC z dlužné jistiny (Halaxa 2000, s. 105).
2. Kapitál nesmí být poskytován s komerčními zájmy.

Rozvojovou pomoc lze definovat jako jakoukoliv formu vázané nebo nevázané ekonomické pomoci, a to ve formě půjček nebo grantů. Ty jsou nejčastěji poskytovány rozvinutou zemí zemi rozvojové. Pomoc může být poskytnuta buďto přímo, nebo prostřednictvím nevládních organizací, multilaterálních agentur, nebo prostřednictvím sponzorských darů. Dary poskytují nejčastěji soukromí dárci, za účelem stimulovat politické změny a podpořit hospodářský a sociální rozvoje (Andre M. N. Renzaho 2007).

Takto rozvojovou pomoc definoval profesor Andre M. N. Renzaho své knize: „Measuring Effectiveness in Humanitarian and Development Aid“. Metodologie samotné teorie rozvojové pomoci se v průběhu času vyvíjela, a i dnes je její přesné vymezení v podstatě nemožné.

Rozvojová pomoc je na Haiti naplněna ve všech hlavních aspektech nutných k rozvoji země. Bezpečnostní situace na Haiti se stále zhoršuje. Roste tlak ze strany elit, jež se v zemi zmocňují vlády, ale také humanitární pomoci. Obyvatelé tak ztrácejí důvěru v poskytovanou pomoc a motivaci, jakkoliv participovat v těchto procesech. Narůstá kriminalita, posilují organizované gangy. Jejich násilí a činnost je jen těžko vymahatelná a stíhatelná. Což je dáno nejen nedostatečně vyškolenými policejními příslušníky, ale také zcela nelegitimní vládou a soudy. Gangy jsou také velkou hybnou silou elit, které na ně v rámci procesu ovládnutí země spoléhají a podporují je, a to ať už financováním, nebo vyzbrojováním. Mezinárodní zaměření na financování a podporu policie zaznamenalo určité zlepšení v úkolových skupinách, ale stále přetrvávají vážné obavy týkající se policejní odpovědnosti, korupce a dohledu na situaci.

Jednotliví aktéři mezinárodní politiky mají odlišný přístup k poskytování rozvojové pomoci, a to ať už v závislosti na vnitřní nebo mezinárodní politice. Existují ale některé obecné aspekty, které jsou definované v teorii rozvojové pomoci. Ty jsou shodné pro všechny a jejich cílem je docílit jejich trvalého zlepšení:

Zlepšení infrastruktury – Donoři se zaměřují zejména na výstavbu silnic, mostů, vodovodů, elektrických sítí a dalších základních prvků infrastruktury, která je důležitá nejen pro rozvoj obchodu, ale například i pro zajištění základních potřeb obyvatel.

Zlepšení vzdělávání a zdravotnictví – Zaměření se na zlepšování kvality vzdělávání a zdravotní péče. Budování škol a nemocnic, poskytování vzdělávacích materiálů a školení učitelů či kapacit v oblastech zdravotnictví, zlepšení hygieny a prevence nemocí, nebo poskytování základní zdravotní péče pro obyvatele.

Podpora hospodářského rozvoje – Rozvojová pomoc se mimo jiné zaměřuje také

na podporu hospodářského rozvoje. Ta většinou zahrnuje poskytování především finančních prostředků, školení a technické podpory pro místní podnikatele. Pointou je vytvářet nové pracovní příležitosti, a tím tak rozvíjet místní ekonomiku.

Podpora dobrého vládnutí – Dlouhodobě se ukazuje, že bez aktivní participace místní vlády není zcela možné činit jednotlivé kroky plánu pomoci, čímž dochází k jejímu znehodnocování. Cílem je podporovat v zemi demokracii, nebo snahy o její nastolení, ale také o podporu základních lidských práv a svobod, upevňování systémů spravedlnosti a právního řádu. Důležitá je tedy také podpora a budování silné a nezávislé jurisdikce.

Zlepšení životního prostředí – V neposlední řadě je podporováno životní prostředí, ekonomické hospodaření, obnovy odlesněných ploch, které jsou pro Haiti jednou z palčivých enviromentálních otázek. Pomoc se také zaměřuje na podporu zemědělství. Přináší do rozvojových zemí nové poznatky, techniku i technologie a způsoby udržitelného hospodaření, ochranu lesů a obnovu degradovaných oblastí (Alesina & Dollar 2000, s. 50).

Teoretik mezinárodních vztahů Hans Morgenthau rozděloval ještě další okruhy pomoci v rámci aplikace teorie rozvojové pomoci:

Pomoc existencionální – Donoři zemi finančně podpoří pro to, aby přežila. Cílem je tedy udržet v zemi pořádek. Pomoc ale může být také poskytnuta za účelem prevence tak, aby nedošlo k anomii společnosti.

Úplatky – Za tzv. úplatky (poskytnutí pomoci není nezištné) si darující země představitele chudší země „kupuje“, a to zejména za účelem zisku politické výhody ve světě. Do 19. století byly úplatky poskytovány otevřeně, ale poté se začaly využívat pod záminkou ekonomického rozvoje v soukromí (Morgenthau 1962, s. 301–304). K úplatkové pomoci se vyjadřují i ekonomové Hjertholm a White ve své knize upozorňují na fakt, že za pomoc se dá klasifikovat pouze takový dar, který má pozitivní přínos jak pro obyvatele země přijímající dar (Hjertholm & White 2000, s. 4). Z čehož vyplývá, že podle nich nejsou úplatky formou pomoci. A to ať už se jedná o úplatky vládě, nebo ty, co jsou určeny elitám, které v zemi stále ovládají značnou část moci. Jejich benefity využijí jen ti, co se přímo dostanou k prostředkům pomoci.

1.2.1. Podmínky poskytnutí pomoci

Organizace OECD neustále aktualizuje a kontroluje kritéria, zda je země klasifikována pro ODA. Určení, zda je země oficiálně pro ODA kvalifikovaná. Jedním z hlavních a dobře měřitelných kritérií je HDP na obyvatele.

Za nízkopříjmové země lze podle OECD považovat ty země, jejichž HDP je nižší než 1 175 dolarů na obyvatele. A na základě toho jsou dále klasifikovány pro ODA (OECD 2023, SNA 2008).

Rozdělení na základě HDP se zabývá Komise OSN pro hospodářský rozvoj (UNCED a UNCTAD). Která vytvořila dvě hlavní skupiny zemí:

- a. Země s hrubým národním důchodem na obyvatele, který je nižší než 905 dolarů. Ty jsou označovány za nejméně rozvinuté země (Least developer countries, dále jen LDC).
- b. Země s hrubým národním důchodem na obyvatele v rozmezí 906 až 1 175 dolarů jsou považovány za ostatní nízkopříjmové země.

HDP není jediným kritériem, které umožňuje zemím, aby byly zařazeny na ODA. Mezi další kritéria náleží i míra chudoby, míra dětské úmrtnosti, míra negramotnosti, stav životního prostředí, lidská práva a další (Berthélémy 2006, s. 179-194).

Pomoc je nejčastěji poskytována ze soukromých nebo veřejných prostředků. V několika případech může být poskytována z vládních rozvojových agentur, nebo mezinárodních organizací. Jedním z nejakcentovanějších přístupů je tržní. Ten se zaměřuje především na podporu právě tržního hospodářství a také soukromého sektoru. Druhý přístup se zaměřuje především na posilování lidských práv a zdůrazňuje nutnost budovat jejich sílu. Tento přístup velmi úzce souvisí s posilováním demokracie, což je často podmiňováno především v rámci rozvojových zemí.

1.2.2. Motivace a cíle poskytování rozvojové pomoci

Zahraniční pomoc se začala hojně využívat po druhé světové válce. Průkopníkem byly Spojené státy americké se snahou o obnovu zemí zničených válkou. Program na obnovu nesl název Marshallův plán.³ Ten je také definován jako instituce, která sloužila jako iniciativa s politickými a ekonomickými zájmy Spojených států nabízet ekonomickou pomoc v rámci obnovy Evropy (USAID).

³Po druhé světové válce se Spojené státy americké začaly obávat rostoucího vlivu komunistů v evropských zemích. Americký ministr zahraničí George Marshall v roce 1948 představil plán na komplexní obnovu Evropy. Plán byl velmi úspěšný. USA vynaložilo na pomoc více než 12 miliard dolarů. Pomoc byla poskytnuta dodáním potravin, zboží, strojů, materiálů, ale také finančními příspěvky. Program tak napomohl stabilizovat situaci a ekonomiku v mnoha západních zemích. Reakcí na to bylo v roce 1949 založení Rady vzájemné hospodářské pomoci (RVHP). Členy byly státy sovětského svazu a později se přidaly další.

Poskytování rozvojové pomoci má svá jasná kritéria. Kritéria se mimo jiné odvíjí i od jednotlivých států, které pomoc poskytují. A následně od těch zemí, které pomoc přijímají. Motivace je tak určitým způsobem deklarována již v rámci vnitřních politik států. Zároveň může být ovlivněna cíli zahraniční politiky či samotným vztahem mezi donorem a příjemcem.

Podle DAC je za oficiální cíl rozvojové pomoci definován zejména ekonomický rozvoj a prosperita (Raffer & Singer 1996, s. 3). Jak již bylo zmíněno, poskytovaná pomoc je determinována několika vnitřními a vnějšími faktory, jimiž jsou nejen politiky států, ale také míra potřeby pomoci, míra chudoby atd.

Motivace zemí může být ovlivněna také na základě tzv. vnitřních idejí státu.⁴ V rámci historie byly tak kategorie motivace rozděleny mnohokrát a v rámci různých kategorií. Pro účely aplikace rozvojové pomoci na Haiti pro nás bude vypovídající klasifikace z roku 2000, kterou definoval Van der Veen. Podle něho jsou hlavními kategoriemi:

- **Bezpečnost**

Motivace na základě bezpečnosti je v podstatě nejzávažnějším, a také nejčastějším důvodem poskytnutí pomoci. Ta je poskytována za účelem podpory geopolitických a strategických zájmů. Rozvojová spolupráce je zaměřena i na získávání spojenců. A to buďto formálních spojeneckých aliancí, anebo tzv. ad hoc spojení⁵ (Lundborg 1998).

V rámci bezpečnostní motivace může donor ale také sám sledovat, zda má daná země dostatečně pevnou vlastní vnitřní stabilitu, popřípadě zda má dostatečně silné mezinárodní postavení. A to tak, aby si donor byl jistý, že mu poskytnutí pomoci nepřinese žádné problémy, ať už uvnitř vlastního státu, či právě na mezinárodním poli (Alesina, A. & Dollar, D. 2000).

- **Moc**

Motivace moci je často podmíněna snahou donora použít zahraniční pomoc jako nástroj ke zvýšení vlastního vlivu, či upevňování postavení v rámci ostatních zemí, ale také zvyšování moci v rámci mezinárodních institucí. Pokud chce země hrát důležitou roli v mezinárodním kontextu, musí se zabývat i problémy jiných zemí (Van der Veen 2000, s. 113).

- **Bohatství**

⁴Rozvoj má několik navzájem provázaných podob: může se jednat o myšlenku, cíl nebo proces. Z idejí o rozvoji následně vycházejí i jednotlivé teorie. Rozvoj tak může být zároveň cílem, ke kterému veškeré snahy směřují, a zároveň označovat proces, kterým země prochází a na jehož konci se hodnotí, jak úspěšné jednotlivé kroky byly (Kothari, Minogue 2003, s. 3-12).

⁵Ad hoc spojení je vztah, který je dost často velmi zvláštní a plný paradoxů. Nicméně je funkční a dochází k vzájemné podpoře jednotlivých stran.

Motivace bohatstvím je podmíněna vlastními ekonomickými ambicemi donora. Nejčastěji jde o snahu navýšení vlastního exportu a vytváření nových trhů vhodných pro odbyt. Tyto ambice jsou pak naplňovány buďto v rámci přímé podpory exportu vlastních výrobků, či služeb. K tomu dochází skrze podpory tržní ekonomiky. K pomoci může také dojít za předpokladu, že dojde k posílení vlastní ekonomické situace dárce a vyvolá zlepšení hospodářské situace i v zemi příjemce. Ekonomiky obou partnerů jsou totiž do určité míry závislé a zároveň rozvojové státy jsou na vyspělých státech často závislé (Schraeder, Hook, Taylor 1998, s. 304). Ekonomickým zájmem donora může být také zajištění dovozu cenných komodit (Van der Veen 2000, s.117).

- **Osvícený sebe-zájem**

Osvícený sebe-zájem je založen na vztahu vzájemnosti. Nejčastěji bývá sebe-zájem zmiňovaný v oblasti životního prostředí. Zhoršování stavu životního prostředí v rozvojových zemích má kvůli globálnímu charakteru environmentálních procesů dopady na země rozvinuté. Poskytnutá pomoc je tak v národním zájmu každého donora. Jde o jistou formu závislosti (Van der Veen 2000, s. 118).

- **Prestiž**

Snahou donorů ovlivněných motivem prestiže je poskytnutí symbolické pomoci, nebo navázat symbolickou spoluprací tak, aby získali dobrou reputaci, kterou využijí pro svůj vlastní prospěch (Hoadley 1980, s. 130). Motivací donora pro prestižní pomoc je především získání určitých výhod (Morgenthau 1962, s. 303). Těmi může být posílení vlivu, získání společenského statusu, aj. Motivací prestiže můžeme vycházet již ze vzájemného soupeření donorů přímo v zemi přijímající pomoc. Může totiž docházet ke střetům zájmů (například dva státy chtějí v zemi poskytnout stejnou pomoc), často tak dochází k duplicitnímu užití projektů, nebo neefektivnímu využití zdrojů (Cassen 1986, s. 222).

- **Povinnost**

Motivace povinností je ve svém jádru velmi podobná prestiži. Nicméně povinnost může pramenit i ze stanovených mezinárodních závazků. Velký vliv zde hraje také pocit tzv. koloniální viny, nebo vina válečná.⁶ Motivace povinností může také pramenit z veřejného přesvědčení. Tlak, jež vytváří veřejnost, která cítí velkou vnitřní motivaci a pocit sounáležitosti s postiženou zemí, ovlivňuje a utváří obecné stanovisko společnosti, kterým je politika daného státu do jisté míry determinována. Motivace povinností je často

⁶ Koloniální období nebylo pro kolonizovanou zemi z pravidla zrovna příjemné. Původní obyvatelé se museli potýkat nejen s narušením jejich životů, zásahů do jejich svobody a lidských práv, ale také s novými nemocemi. Ty často v koloniích způsobily rozsáhlé epidemie a byly smrtící pro mnoho obyvatel.

založená na nutnosti poskytnutí pomoci zemi pro to, aby nedošlo k celkovému zhroucení státu jako takového.

- **Humanitarismus**

Humanitarismus je velmi často považován za hlavní pilíř rozvojové pomoci. Poskytování zahraniční asistence je motivováno subjektivními pocity morálních závazků jednotlivců (obyvatel). Tyto závazky jsou poté převáděny na výkon za pomoci státu. Humanitární motivační pomoci může být vnitřní přesvědčení o hodnotě pomoci v rámci vyjádření mezinárodní solidarity. Tyto interpretace se nejčastěji objevují u států se sociálně demokratickým uspořádáním. Jedním z nejvýraznějších zastánců motivace právě založené na humanitárním cílení byl David Lumsdaine. Humanismus podle něho u lidí stále převažuje nad čistě pragmatickými důvody poskytnutí pomoci. Tyto myšlenky stavěl na argumentech, které říkají, že: Tak sobecké entity, za které považoval národní státy, by žádnou pomoc neposkytovaly, kdyby u nich nepřevažovalo humanitářské cítění (Lumsdaine 1993, s. 32).

Každý stát si pak může stanovit ještě svá interní kritéria. Vnitřními kritérii se zabývali politický ekonom Alberto Francesco Alesina a ekonom David Dollar. Ti definovali pět vnitřních kategorií, které se nejčastěji u států objevují:

1. Donor je přesvědčen, že země pomoc nutně potřebuje.

Nutnost, nebo také potřeba rozvojové pomoci v zemi. Rozvojová pomoc je směřována na ty nejchudší země, na ty, které ji nejvíce potřebují. Darující země se obvykle dívá na oblasti, které jsou pro danou zemi nejpálčivější a potřebují tak nejvíce pomoci. A ty se stávají prioritou pomoci.

2. Analýza zprostředkované pomoci

Nejúčinnější metodou, jak zjistit, jak je pomoc účinná je analýza samotných výsledků pomoci. Díky analýze fungování pomoci je možné efektivně využít finance. Nebo vytvořit strategické plány a zaměřit se na jednotlivé projekty, tak aby byly co nejvíce účinnější.

3. Stabilní země

Někteří dárci se zaměřují pouze na pomoc zemím, které jsou politicky stabilní a mají dobré mezinárodní vztahy.

4. Otázka transparentnosti

Dárce může také hodnotit, jak dobře jsou v dané zemi spravovány věci veřejné a poskytnuté finanční prostředky budou dostatečně transparentní a jejich využití bude efektivní.

5. Lidská práva

Podmínkou donora, pro poskytnutí pomoci, může být také ochrana základních lidských práv, nebo dodržování demokratických zásad v zemi (Alesina & Dollar 2000).

Rozvojová pomoc by na domácí politiku a její procesy měla mít jen minimální vliv. Nejedná se totiž o faktor, na jehož základě by se voliči rozhodovali, kterou stranu zvolí do vlády, nebo aby kvůli politice rozvojové pomoci docházelo k pádům vlád, pučům apod. (Wall 1973, s. 55).

Specifika rozvojové pomoci, která jsou analyzována, mohou být například finanční zdroje. Ty často pocházejí z veřejného kapitálu. Otázka využití veřejných finančních prostředků ale přece jen představuje prostor pro diskusi. Voliči a zájmové skupiny se dělí na zastánce a odpůrce.

Souhlasné projevy většinou pochází z veřejného přesvědčení o prospěšnosti cíle pomoci. Nebo je souhlas motivován osobními užitky, jež může pro některé obyvatele, či zájmové skupiny nabízet. Naopak nesouhlasný postoj může vycházet z minimalismu, jež preferují především voliči konzervativní. Ti argumentují nedostatkem informací o využití pomoci ze strany příjemce. Nacionalisté zase argumentují tím, že odpovědnost za situaci státu nenesou okolní státy, ale místní vláda (Wall 1973, s. 52).

Podobné názory prosazují i tzv. liberální radikálové, dle kterých je veškerá pomoc označována za vměšování do vnitřních záležitostí. To je podle nich nežádoucí. Zároveň poukazují na problematiku zkorumpovaných a autoritativních vlád (Wall 1973, s. 53).

Z pohledu marxistické teorie jsou ve vládě problematické aspekty. Marxisté ale naopak kritizují vládu donora. Vláda donorů může být zmanipulovaná, ovlivněna průmyslovými aspekty, vojenskými skupinami, či ekonomickou situací (Wall 1973, s. 53).

1.2.3. Vnímání RP ve společnosti

Rozvojová pomoc je v rámci společnosti vnímána zpravidla pozitivně. Nejčastěji je označována za velmi užitečnou. Disponuje predispozicemi k tomu, mít pozitivní dopad na zlepšení hospodářských a sociálních podmínek chudých zemí. Samotný proces rozvojové pomoci ale také přináší mnoho rizik selhání pomoci aj.

Závislost je jedním z nejčastějších negativních důsledků pomoci. Ta s sebou přináší vnitřní stagnaci země, vláda se stane pasivní. Často tak dochází k neochotě vlády se jakkoliv na pomoci podílet a činit důležité kroky v rámci realizování plánu pomoci. Bez iniciativy okolních zemí místní vláda, případně výkonný orgán nevytváří příležitosti a příhodný prostor pro rozvoj země. Vláda je de facto tak „slabá“, že není schopná řešit žádné vnitřní

problémy, nárůst násilí, nebo vymáhat základní práva. V 60. letech 20. století zesílila kritika namířená proti bilaterální pomoci. Hlavní argumenty poukazovaly právě na problematiku vytvoření závislosti. Kritika ale také směřovala na vyspělé státy, které mají prostřednictvím zahraniční pomoci sledovat pouze své zájmy (mocenské ambice, prestiž, zisk nových komodit atd.) a k samotnému rozvoji chudé země nikterak nepřispívají. Podle kritiků totiž státy podporují pouze ty oblasti, ve kterých sledují politické, kulturní nebo ekonomické zájmy (Raffer & Singer 1996, s. 40).

S tím koloruje i problematika udržitelnosti poskytnuté pomoci potřebné v dané zemi. Může se stát, že je projekt pomoci postaven špatně a není v něm buďto vůbec, nesprávně, anebo jen částečně zohledňována udržitelnost. Dojde tedy ke krátkodobému využití benefitů plynoucích z poskytnuté pomoci, ale z dlouhodobého hlediska je zcela, nebo částečně neefektivní.

Samotná pomoc může být rozdělena nejen do několika oblastí, ale také podle jednotlivých aktérů, kteří danou pomoc poskytují. Velmi často je v jedné zemi přítomno více aktérů poskytujících pomoc. Problém nastává, pokud mezi sebou jednotliví aktéři nekomunikují, nebo je jejich komunikace nedostačující. Multilaterální pomoc je ale i přes to častěji označována za pomoc, která pomáhá. Poskytnutá pomoc skrz mezinárodní organizace a mezinárodní agentury je otevřenější ve sdílení informací o průběhu pomoci. Jsou vedeny podrobné zápisy a dokumentace, kde a jak byla pomoc využita (Milner 2004, s. 5).

Velký problém i nadále představuje korupce. Ta je především v rozvojových zemích velmi silná a její eliminace je velmi komplikovaná. Přísun velkého finančního obnosu tak může mít naopak tendence problematiku ještě prohlubovat. Prostředky, které jsou vyčleněny na pomoc, se pak „vytrácejí“ a do potřebných míst a k samotným obyvatelům se nedostanou, nebo alespoň ne v takové míře, v jaké byly poskytnuty. Tím dochází ke ztrátě důvěry obyvatel v rozvojovou pomoc. Rozvojová pomoc může mít negativní dopad i na ekonomiku státu. Kritici argumentují tím, že donoři pomoc neposkytují pouze za účelem ekonomického rozvoje rozvojového státu (Enos & Griffin, 1970, McKinley 1979). Poskytovaná pomoc nedosahuje individuálním potřebám země. Většina pomoci je poskytována na základě bilaterálních programů, které jsou zcela pod kontrolou donora. Ten pak jejím prostřednictvím získává vliv na stát a na jeho základě vyvíjí určitý tlak či se snaží ovlivňovat například politická rozhodnutí. Jak na místní, tak na světové úrovni (McKinley 1979, s. 412).

Z kritiky vyplívají tyto otázky:

- Do jaké míry dochází v zemi k vytvoření vlivu donora.
- Do jaké míry jsou donoři poháněni sklonem k humanitarismu, a do jaké míry si od toho slibují jakýkoliv profit.
- Do jaké míry ovlivňuje pomoc domácí politika donorů.
- Jakou roli v procesu hrají nevládní a mezinárodní organizace (Mayer & Raimondos-Møller 1999, Lancaster 2007).

2.Haiti

Republika Haiti (dále jen Haiti) je ostrovní stát ležící na západním pobřeží ostrova Hispaniola v Karibiku. Ostrov sdílí s Dominikánskou republikou. Hispaniola je druhým největším ostrovem v Karibiku. Hlavním městem je Port-au-Prince. V zemi jsou ustanoveny dva oficiální jazyky, a to francouzština a kreolština.

Haiti je ovšem v současnosti nejchudší zemí v rámci západní polokoule. Země je velmi nestabilní, nemá legitimní vládu ani soudy. Aspekty a míru chudoby, které vykazuje, je spíše podobná státům subsaharské Afriky než Karibským státům.

2.1. Historický kontext Haiti a RP

Samotný koncept teorie rozvojové pomoci vzniká již na přelomu 19. a 20. století ve Velké Británii (dále jen VB). Koncept reagoval na vzájemné vztahy VB a jejich kolonií. VB měla roli garanta. Vztahy byly determinovány ekonomickým principem laissez-faire.⁷

Kořeny pomoci sledují ve své knize Hjertholm a White, ta vyšla v roce 2000 a zaměřuje se na období vývoje do 19. století. Zaměřuje se na Spojené státy americké a jejich vztah k rozvojovým zemím. Ve Spojených státech amerických (dále jen USA) byl v roce 1812 schválen zákon, který stanovoval pomoc občanům Venezuely.

V letech 1896 začalo USA do zahraničí vyvážet přebytky své vlastní produkce. Věřili, že díky tomu dojde k rozvoji nových obchodních trhů a odbytišť pro jejich produkty. Za hlavní tři historické zdroje zahraniční pomoci je od 19. století považována humanitární, soukromá a technická pomoc (Lancaster 2007, s. 25).

Na počátku 50. let 19. století začala se svou pomocí i socialistická Rada pro vzájemnou hospodářskou pomoc (dále jen RVHP), což ještě více zdůraznilo důležitost role

⁷ Výraz, který označuje za hlavní ekonomickou zásadu: Stát nemá zasahovat do hospodářství jiných zemí a nemá je snažit nějak měnit. Země se má omezit na roli garanta a zajišťovat tak jistoty majetku...

rozvojové zahraniční pomoci v rámci politiky.

Dalším důležitým milníkem byl Marshallův plán, který měl za cíl po druhé světové válce přispět k obnově zejména zdevastované Evropy. Realizován byl v roce 1947 a stal se de facto spouštěčem přesvědčení, že zahraniční pomoc má schopnost hrát velký význam jako ekonomický, ale také politický nástroj zahraniční politiky. Pomoc, která byla v rámci Marshallova plánu poskytnuta, totiž především pomohla k rozvoji zemí v západní Evropě.⁸ Plán byl zároveň považován za prostředek, který měl napomáhat zabraňovat šíření a průnik komunismu do evropských zemí.

Jako počátek moderní mezinárodní rozvojové pomoci je často označována pomoc v programu amerického prezidenta Harryho S. Trumana. Ten nesl jméno Point Four podle jednoho z bodů, které ve svém projevu v roce 1949 zmínil prezident jako jeden z cílů zahraniční politiky USA. Program nebyl nikterak omezen a byl využíván hlavně za účelem získání podpory nezávislých států, které se neúčastnily studené války. Program se ale také snažil rozvíjet zdroje ekonomicky zaostalých oblastí, a tak zlepšit jejich životní podmínky (Pronk 2001, s. 611).

V roce 1953 vznikla organizace Foreign Operations Administration (Správa pro zahraniční operace, dále jen FOA) Ta byla ovšem v roce 1955 zrušena (Harold E. Stassen 1953-1955). V roce 1961 vznikla Agentura Spojených států amerických pro mezinárodní rozvoj (U.S. Agency for International Development, dále jen USAID), která se problematice věnuje dodnes (USAID.gov 2023).

V roce 1961 byla v Americe založena speciální společnost, která se měla zabývat rozvojovou pomocí. Skupina pro rozvojovou pomoc měla za cíl sdružovat státy v rámci Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (dále jen OECD). V roce 1964 vznikl v rámci OECD Výbor pro rozvojovou spolupráci, který má v současnosti 30. členů. Dvě třetiny veškeré pomoci ve světě v této době pocházely z USA. Většina pomoci proudila v rámci Zákona o vzájemné bezpečnosti z roku 1951 (Public Law 1951). V této době také docházelo ke stírání rozdílů mezi rozvojovou a vojenskou pomocí (Hjertholm & White 2000, s. 11).

Od počátku samotného konfliktu (studené války) se USA i Sovětský svaz snažili o získání si kolonií na svou stranu právě tím, že jim poskytovali rozvojovou pomoc a slibovali si za to loajalitu těchto kolonií. V rámci totálního odporu proti komunismu byly západní země

⁸ Země vznikajícího východního bloku ho musely odmítnout z politických důvodů. Sovětský svaz se totiž obával o ztrátu vlivu ve svých satelitních zemích. Sovětský svaz zintenzivnil svůj program pomoci roku 1956.

ochotné spolupracovat i s autoritářskými režimy, které stále ještě v rozvojových státech převažovaly. To podporovala i tehdejší keynesiánská strategie, uplatňovaná po celá 50. a 60. léta 19. století, která kladla důraz na ekonomický rozvoj, v jehož důsledku po čase nastane demokracie (Menzel 2002, s. 7). Rozvojové státy na to většinou reagovaly velmi chytře, kdy se snažily si získat náklonnost obou proti sobě soupeřících stran a získat tak co nejvíce prostředků pomoci. Ale zároveň si zachovat co největší míru autonomie (Halaxa 2000, s. 107).

S postupným vývojem politických přesvědčení byl koncept modernizován. Kolonie získaly první finanční příspěvky a koncept byl použit i při konfliktech ve světě. Přínos pomoci byl ovšem ve směs negativní nebo neutrální. Převažující faktory, které byly důležité pro bilaterální pomoc, byly jednak strategické, ale také historické (Halaxa 2000, s. 107).

Proto ještě během 50. let 20. stol. věnovaly západní státy rozvojové pomoci spíše malou pozornost. Většina pomoci měla totiž podobu vojenské asistence (McKinlay 1979, s. 411). Na počátku 60. let došlo k institucionalizaci pomoci a zároveň k jasnému oddělení vojenské pomoci od pomoci rozvojové. Zároveň od 60. let docházelo v rámci OSN k vyhlášení tzv. Dekád rozvoje. OSN také stanovilo, že nejnižší hranice poskytnuté pomoci je 1 % HDP státu. To bylo brzy zrušeno a hranice byla stanovena na 0,7 % HDP (Hjertholm, White 2000, s. 11, D. John Shaw, s. 188-204)

Official Development Assistance, v překladu rozvojová pomoc (dále jen ODA), je nejčastěji definována jako přísun finančních, materiálních nebo jiných prostředků rozvojovým zemím od vyspělých států. A to za předpokladu, že vše, co pochází od rozvinutých zemí, musí být pro země zaostalé a rozvojové nutně jediné dobré (Raffer, Singer 1996s. 3). V roce 1972 byla definice rozvojové pomoci konkretizována (OECD2018).

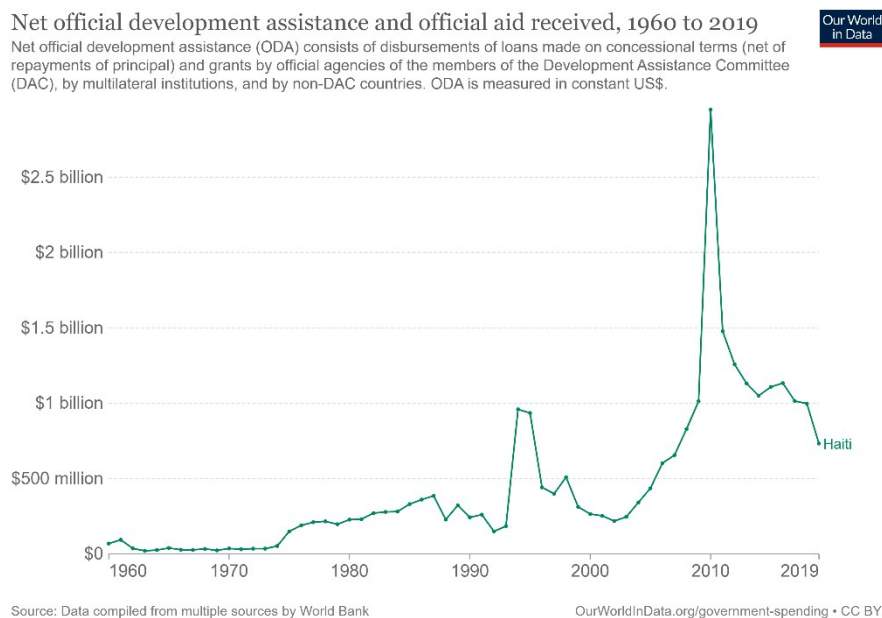
ODA zavádí klíčová opatření, která jsou nyní používána prakticky u všech cílů pomoci a hodnocení její výkonnosti. Rozvojová pomoc je také jedním z nejdůležitějších nástrojů, který by měl sloužit k předcházení světové nestability, konfliktům, extrémní chudobě a zabezpečit tak kvalitní život všem lidem⁹ (OECD 2018).

V polovině 20. století pokládali ekonomové zkušenosti průmyslových zemí za přenositelné. Tvrdily, že lze využít zkušenosti a aplikovat je stejným způsobem i v rámci pomoci

⁹ Kvalita života je „subjektivní vnímání vlastní životní situace ve vztahu ke kultuře a k systému hodnot, ve kterých daný člověk žije, a také ve vztahu ke svým cílům, očekáváním a starostem“ (definice podle Světové zdravotnické organizace). Kvalitu života lze chápat jako míru, do jaké je člověk podle vlastního mínění schopen „fungovat“ nejen tělesně, ale i emočně, duševně a společensky (Národní zdravotnický informační portál, 2023).

v dalších zemích. A proto byly za hlavní nástroje rozvoje považovány převážně ekonomický růst a modernizace infrastruktury. Naopak překážkou byl nedostatek volného kapitálu. Předpokládalo se, že tyto podmínky jsou klíčové především pro sekundární rozvoj sociálních cílů. Rozvojová pomoc byla aplikována zejména prostřednictvím jedno– sektorových projektů, které se zaměřovaly zejména na industrializaci, modernizaci infrastruktury, substituci importů. Dárci poskytovali dotace do státních rozpočtů rozvojových států. Jako první byl v rámci modernizovaného konceptu užít Marshallův plán. Ten si za cíl stanovil obnovu válkou zničených zemí Evropy.

Mezinárodní pomoc na Haiti byla mnohonásobně zesílena, především v roce 2010 po zemětřesení. (viz obrázek 1)

Obrázek 1: Graf na obrázku zachycuje trend poskytování pomoci na Haiti. Křivka strmě stoupá, ale bezprostředně po opět klesá v roce 2010, což ukazuje na zesílení pomoci po zemětřesení.

Mezinárodní společenství tehdy poskytlo finanční a humanitární pomoc, která měla pomoci obnovit infrastrukturu a zajistit základní životní potřeby pro zasažené obyvatele. Při katastrofě zemřelo přibližně 230 000 lidí a zhruba 1,5 milionů lidí bylo bez domova (UN 2010). I přesto, že Haiti již v minulosti obdrželo značnou mezinárodní pomoc, je stále v těžké sociální a ekonomické situaci. To vše poukazuje na otázku účinnosti mezinárodní rozvojové pomoci v zemi, a její klady a zápory v rámci aplikované teorie. Proč je v zemi pomoc stále potřebná, a naopak její výsledky jsou velmi minimální. Po vzniku instituce začaly Spojené státy vyvíjet tlak, a to zejména na své spojence, aby se také začali zapojovat do poskytování pomoci rozvojovým oblastem. Následně došlo k založení mnoha bilaterálních

rozvojových politik (především u zemí bez koloniální minulosti). Výbor pro rozvojovou pomoc, stanovil výši příspěvků, všech členských států, na rozvojovou pomoc v hodnotě 0,7 % z hrubého domácího produktu (dále jen HDP) jednotlivých států. Tato práce vychází z hypotézy, že rozvojová pomoc je do jisté míry motivována politickými a mocenskými ambicemi. Dále také pracuje s hypotézou, která říká, že rozvojová pomoc je do jisté míry neefektivní forma podpory rozvojových států. Z toho vyplývají obavy, které podkládají špatné využití poskytnutých financí, obav z korupce a neschopnosti dostat pomoc tak, kde je skutečně potřeba. Chybné navržení projektů, nebo přehnaně ambiciózním plánům. Tento výčet je ale jen pár možných rizik, kterých se dárci obávají.

2.2. Socio-demografické aspekty

Haiti je země s velmi bohatou historií, která sahá až do dob předkolumbovských¹⁰ civilizací. Po roce 1492 započalo koloniální období. To zcela změnilo obě doposud oddělené civilizace. Hispaniola se tak záhy stala španělskou a později francouzskou kolonií (CIA2011).

Původní obyvatelé byli indiáni Taino (CIA 2011). Ovšem za méně než 50 let španělské kolonizace byli téměř všichni zabiti (Arthur2001, s. 7; CIA 2011). Ti, co nebyli zabiti koloniálními mocnostmi, často umírali na nemoci, které s sebou kolonialisté přinesli. A malé části obyvatel se podařilo ze země odejít. V roce 1502 začali být na ostrov deportováni afričtí otroci (Artur 2011, s.8).

Španělé ovládali především východní a západní část Hispanioly (oblast dnešní Dominikánské republiky). Oblast dnešního Haiti patřila především Britům a Francouzům. Haiti bylo v té době jednou z nejbohatších francouzských kolonií. V roce 1804 se Haiti osamostatnilo. Po otrockém převratu se tak stalo první nezávislou černošskou republikou na světě.

Revoluce za haitskou nezávislost probíhala od roku 1791. Jeden z vůdců se dokonce pokoušel zprostředkovat jednání s Francií. V roce 1803 byl do Francie skutečně pozván, zde byl ovšem uvězněn a ve vězení také zemřel. Na pozici vůdce ho vystřídal generál Jean-Jacques Dessalines. Ten se v roce 1805 dokonce prohlásil císařem. Jeho praktiky byly na rozdíl od jeho předchůdce zcela odlišné, o vyjednávání neměl zájem a vše řešil násilím. V lednu země vyhlásila samostatnost. Nicméně otroci svobodu nezískali. Byli nuceni pracovat ovšem tentokrát pro stát. V 60. letech 20. století zemi vládl Francois Duvalier, jeho vláda byla velmi represivní, země se izolovala, až se stala diktátorskou. S krutou vládou

¹⁰ Předkolumbovská Amerika je termín, který označuje historické období v rámci amerického kontinentu před Kryštofem Kolumbem v roce 1492.

pokračoval i jeho syn Jean-Claude Duvalier. Situace v zemi se zhoršovala. Na to reagovala Reaganova administrativa a Jean-Claude Duvalier byl nucen odstoupit ze své pozice a opustit vládu. Nicméně řešení celé situace ze strany USA bylo neúspěšné. Po třech letech místní armáda provedla převrat a ovládla vládní instituce. To pro Haiti znamenalo přerušení dodávání pomoci od USA.

V roce 1990 byl v prvních demokratických volbách zvolen prezidentem Jean-Bertrand Aristide. Situace v zemi ale vůbec nebyla jednoduchá. Jean-Bertrand Aristid čelil hned několika problémům: čelil armádě, Duvalierovým podporovatelům, elitám, které ve svých rukou stále drží značnou část moci, nefunkční vláda, špatné hospodářství, nebo životní prostředí. I přes to se snažil v zemi nastolit demokratický režim. V září téhož roku byl ovšem svržen armádou. Zůstala u moci a vláda se stala ještě více represivní. Což pro zemi znamenalo další propad do extrémních podmínek. Ekonomická, sociální, ale i ekologické situace byly neudržitelné.

Na konci 90. let bylo na zemi uvaleno embargo a byla pozastavena veškerá humanitární pomoc. V roce 1994 dosadila Clintonova administrativa do vedení státu opět Jean-Bertrand Aristida, kterému zbýval dle legislativy ještě rok na prezidentské pozici. Funkční období trvalo do roku 1995, kdy ho ve funkci nahradil bývalý premiér René Preval. Situace se ovšem opět potýkala s nárůstem násilí a konfliktů. Vládní složky stále více a více ztrácely na síle a důvěryhodnosti a ekonomika se téměř zcela zhroutila. V roce 1997 byly vyhlášeny celostátní volby, které jsou také označovány jako volby „podvodné“. V roce 2000 prezidentské volby opět vyhrál Jean-Bertrand Aristid. Voleb se tehdy účastnilo jen asi 5 % registrovaných voličů. Což znamenalo, že byl sice prezident zvolen již v prvním kole s 67 %, nicméně jeho podpora v zemi byla de facto velmi slabá. Nízká míra participace veřejnosti ve volebním procesu představuje následující problémy:

- Dochází k nepřesnostem v rámci interpretace voleb způsobené mechanickými a psychologickými efekty volebních systémů, které voličská neúčast ještě více zdůrazňuje.
- Může nastat situace, že rozložení mandátů mezi politických stran, či jiných subjektů participujících ve volbách, silně nekoresponduje s politickými náladami veřejnosti.

Nízká volební účast je vysvětlována ztrátou zájmu o politiku, názorový nesoulad s některou z politických stran, nebo znechucení a nespokojenost s výkonnou politikou.

Na začátku 21. století se země opět začala dostávat do problémů. Ty se týkaly

především politické situace, kdy v roce 2004 došlo k dalšímu násilnému převratu. Bývalé vojenské jednotky při něm opět svrhli prezidenta Jean-Bertrand Aristida, Vlády se ujala přechodná vláda, která měla v plánu vypsat volby na únor 2006.

Situace se zdála dlouho neudržitelná. Parlament byl de facto nefunkční, soudní systém nebyl legislativní, v zemi nebylo možné dosáhnout žádných politických kompromisů, spolupráce mezi jednotlivými institucemi nefungovala a v rámci výkonné složky nepanoval společný konsensus, jak by se měla situace řešit. Vzrostlo extrémní násilí, páchané polo-vojenskými jednotkami, gangy a zločineckými organizacemi, často podporovanými místními elitami. Sílila také korupce a obchod s drogami.

Uprostřed přetrvávajícího politického chaosu zasáhla Haiti celá řada přírodních katastrof. Tropická bouře Jeanne (2004) a tropická bouře Fay (2008), hurikány Gustav, Hanna a Ike (National Centers for Environmental Information 2008). Ty způsobily obrovské škody a ztráty na životech. Ceny potravin a pohonných hmot se zvyšovaly. Důsledkem byla potravinová krize a další politické nepokoje (Reuters 2008). V roce 2006 se podařilo uspořádat relativně demokratické volby a udržet tak v zemi relativní stabilitu. Země se začala více otvírat zahraničí a spolupracovala s mezinárodními organizacemi (Background Note 2011).

Zemětřesení o síle 7 stupňů magnitudu (USGS 2021). To bylo klasifikováno jako ničivé zemětřesení. Bylo to nejsilnější zemětřesení za 200 let, které si zároveň vyžádalo tolik obětí (USGS 2010). Zemi následně zasáhla masivní pandemie cholery. Na podzim téhož roku se konaly volby do Senátu, Parlamentu a proběhlo také 1. kolo prezidentských voleb. Ve kterých proti sobě stáli hudebník Michel Martelly a profesorka práv Mirlande Manigat. S nadpoloviční většinou hlasů vyhrál Michel Martelly. Konflikt mezi opozicí a vládou pokračoval. Opozice označila volby za podvodné. Prezident M. Martelly nakonec v roce 2016 odstoupil, a to bez nástupce. Úřadu prozatímního prezidenta se ujal Jocelerme Privert. O rok později získal v prezidentských volbách nadpoloviční většinu hlasů podnikatel Jovenel Moïse z haitské strany Tèt Kale. Volební účast dosahovala jen okolo 18 %. Za jeho vlády se po celé zemi konaly demonstrace. Ty vyvolalo zvýšené ceny pohonných hmot. Postupem času, začali demonstranti požadovat odstoupení prezidenta (AmbassadeFranceen Haiti 2017).

Prezident Jovenel Moïse byl 7. července 2021 zavražděn (UN2021). Uprostřed politické krize dosadila haitská vláda do funkce premiéra Ariela Henryho, kterého jmenoval prezident Moïse svým nástupcem (TheGardien2018). Kritickou hospodářskou, politickou a

sociální situaci zasáhlo v srpnu 2021 další obrovské zemětřesení. Další narušení ekonomických podmínek vedlo k nárůstu násilí gangů. V březnu 2022 Haiti stále nemělo prezidenta, žádné parlamentní kvorum a nefunkční soudní moc. Haiti žádalo USA o okamžitou vojenskou intervenci, k níž nedošlo a místo toho USA a Kanada poskytla Haiti vojenskou techniku na boj proti zločineckým gangům a humanitární krizi. Rada bezpečnosti OSN na zemi uvalila sankce a poskytlo převážně vojenskou pomoc (UN 2022). Země se stále nachází v hospodářské, politické a sociální krizi.

2.3. Demografie

Země je jednou z nejchudších a nejméně rozvinutých zemí světa. Na Haiti žije přibližně 11,5 milionů obyvatel. Populace je z 95 % tvořena černochoy, kteří sem byli deportováni v koloniálním období. 5 % obyvatelstva odpovídá mulatům. Obyvatelé se musí potýkat s nestabilní situací a korupcí v zemi, ale také s nedostatečnou infrastrukturou, mírou chudoby, vysokou mírou nezaměstnanosti nebo nedostatkem zdravotního materiálu, léků, a personálu (UN 2013). Haiti je země s bohatou kulturní historií a mnoha náboženstvími, jako je například křesťanství, voodoo atd.

Haiti se potýká s vlnami násilí, loupeží a únosů. To vede mimo jiné k menšímu zájmu potenciálních obchodních partnerů, nebo investorů se státem spolupracovat. Narostlo i nelegální obchodování s lidmi, převážně se ženami a dětmi. Haiti je tak jedním z hlavních zdrojů dětského otroctví v rámci Latinské Ameriky a Karibiku. Nárůst násilí gangů a zároveň celkově nestabilní situace v zemi způsobili také pokles turismu, a tím zamezil přísunu dalších finančních prostředků.

V posledních letech čelilo Haiti dalším výzvam, jako například pandemie COVID-19. Z důvodu pandemie cholery poskytovala Haiti pomoc Panamerická zdravotnická organizace (PanAmerican Health Organization, dále jen PAHO). Ta pomáhala školit zdravotní personál a vytvářet podmínky na testování a následnou léčbu. Když vypukla pandemie COVID-19 flexibilně reagovala a pomoc přizpůsobila k pomoci v boji s touto chorobou (PAHO 2023).

3.2.1. Socioekonomická sféra a životní prostředí

Haiti spadá mezi země s největší hustotou zalidnění, má vysokou míru porodnosti. Její velkou slabinou je také životní prostředí. Stát je často označován za nefunkční, kde asi $\frac{3}{4}$ obyvatelstva žijí pod hranicí chudoby. Země se řadí mezi nejchudší a nejméně

rozvinuté země světa. Ukazatele rozvojových cílů tisíciletí, vytvořené Organizací spojených národů uzavírají, že Haiti lze kategorizovat jako jednu z nejméně rozvinutých zemí (LDC) na světě (UNSTATS 2011).

Země není schopna reagovat na velký populační růst. Odhady jsou takové, že v roce 2040 by mělo být v zemi 20 milionů obyvatel (Lundahl 2011). Neumí si poradit ani s velkou mírou porodnosti, nebo urbanizace. Kvůli špatným životním podmínkám odcházejí lidé často do zahraničí. Nejčastějším útočištěm migrantů je USA, Kanada, Francie, Dominikánská republika a další karibské ostrovy. Nemalá část haitské populace žijící ve Spojených státech přispěla k většímu zájmu USA. I proto právě Spojené státy americké patří k největším donorům zahraniční rozvojové spolupráce, a to od roku 1973.

Na Haiti bylo odlesněno téměř 98 % půdy. Odlesňování výrazně snížilo odolnost ekosystémů a zhoršilo negativní dopady změn klimatu na obyvatelstvo (Klima: A Project To Combat Climate Change In Haiti's Nord Department 2017). Zemi také poškozují časté monzuny, tropické bouře, zemětřesení a hurikány. Země také nabízí mnoho přírodních krás, horské oblasti, národní parky, ale také pláže.

2.4. Ekonomika

Po osamostatnění republiky Haiti sice získalo nezávislost, za to ale začalo pomalu ztrácet svůj někdejší status a slávu nejbohatší francouzské kolonie. Došlo k ekonomickému propadu, a to zejména kvůli ekonomické politice, ale také kvůli nedostatku veřejných investic, politické nestabilitě, nerozvinuté infrastruktuře a odchodu, nebo nefunkčnímu soudnímu systému. Situaci nepomohla ani skutečnost, že ze země odešla velká část inteligence a práce schopného obyvatelstva. Země se také začala potýkat s nedostatkem přírodních a energetických zdrojů.

V roce 2003 znamenala poskytovaná pomoc pro zemi přísun finančních prostředků ve výši 6, 8 % HDP. To bylo v průměru mnohem více než u jiných rozvojových zemí, kde dosahovalo v průměru 3,0 %. Zemědělství, které v zemi odjakživa zaujímá tradiční a klíčovou pozici, znamená pro Haiti více jak jednu čtvrtinu celkového HDP. V zemědělství jsou zaměstnány asi dvě třetiny ekonomicky aktivního obyvatelstva (Verner et Egset 2007).

Mezi hlavní zemědělské plodiny náleží mango, banány, cukrová třtina, rýže, kukuřice, maniok, proso a vzácná tropická dřeva. Nejvýznamnější komoditou je ale káva (The World Bank 2008). Poptávka po základních potravinách v zemi převyšuje nabídku.

Mezi další problémy, se kterými se místní zemědělci potýkají, je velká eroze půdy. Tu umocnilo odlesňování půdy, které bylo aktivně prosazováno na začátku 20. století. Eroze často způsobuje snížené množství úrody půdy.

Průmysl v rámci HDP představuje asi jen 11 %. Průmysl je založen na levné pracovní síle. Zaměřuje se na výrobu obuvi, textilu, potravin a nápojů (Lundahl2011). Haiti je země s velkým potenciálem ke kulturnímu a turistickému rozvoji. Rozmachu cestovního ruchu ovšem stále brání nestabilní politická situace, nedostatečná infrastruktura, zastaralá letiště, nedostatek elektrické energie a v neposlední řadě kriminalita.

Haitská ekonomika tak zůstává i nadále velmi křehká a nestabilní. Je velmi nerealistické, aby sama fungovala bez zahraniční pomoci a půjček. Pomoc a půjčky představují okolo 70 % státního rozpočtu (Hallward 2010). Vláda sice plánovala reformy, které měly za cíl liberalizovat ekonomiku a učinit z ní tak jednu z nejotevřenějších zemí v rámci Latinské Ameriky a Karibiku, tyto reformy však nebyly nikdy implementovány (WTO 2023).

2.5. Politická situace a stav demokracie

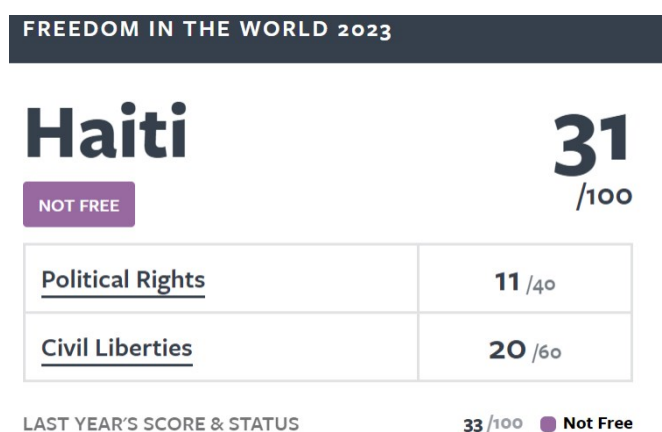
Základním legislativním pramenem je Ústava. Ty má ovšem v současnosti Haiti dvě. Jedna z roku 1987, ta byla vytvořena podle vzoru Francie a Spojených států a je dostupná v obou úředních jazycích. Druhá ústava je z roku 2012. Je to v podstatě aktualizovaná ústava 1987, ta je ovšem dostupná pouze ve francouzštině.¹¹ Podle legislativy jsou platné obě. Ústava požaduje volbu prezidenta a dvoukomorový parlament. Prezident jmenuje předsedu vlády. Prezident je zároveň omezen pouze na jedno pětileté funkční období. Jeho pravomocí není rozpustit Parlament a nemůže ani vyhlášovat předčasné volby, referenda, nebo vetovat návrhy zákonů. Může být naopak obžalován a svržen. Prezident se souhlasem parlamentu ovládá soudní moc a je šéfem armády a policie.

Samotný stav demokracie je velmi komplikovaný. Dlouhodobé problémy s korupcí, neefektivitou vlády a nedostatečnými řešeními sociálních problémů vedou ke ztrátě důvěry obyvatel v politické procesy a instituce. Zahraniční pomoc je jedním z nástrojů, které by měly vést ke zlepšení stability země a zabránit vzniku konfliktů a chudobě. V roce 1994 a poté v roce 2004 proběhly zahraniční intervence do země, které měly uklidnit situaci a zajistit demokratickou vládu. Ty napomohly zlepšit životní podmínky obyvatelstva a nasměrovat zemi k rozvoji demokracie. Udržitelnou stabilitu a rozvoj se jim ale nastolit

¹¹ Ústava je dostupná i v angličtině, ovšem není dostupná v kreolštině.

nepodařilo. Nucená demokratizace a opětovné dosazení prezidenta Jean-Bertrand Aristida, byla pro některé obyvatele zcela nepřijatelná. Jean-Bertrand Aristid zprostředkoval zapojení Haiti do Mezinárodního měnového fondu a Světové banky, což umožnilo rozvoj spolupráce a obchodu se zahraničím. Tyto kroky byly ale pro obyvatele velmi nepopulárními. Negativním náladám společnosti nepomohl ani nutný import potravin ze zahraničí, který byl navázán právě na uzavřené mezinárodní spolupráce. Ekonomická situace se nezlepšila, naopak se spíše zhoršovala. Rozvoj země stagnoval. Nebyla přirozená poptávka, na kterou by reagovala nabídka. A to má za následek demotivaci země v rozvoji vlastní ekonomiky.

Stav demokracie v zemi dlouhodobě vyžaduje vyšší pozornost mezinárodního společenství. Index svobodného státu se dlouho držel na hranici částečně nesvobodných států. Po vraždě prezidenta Jovenela Moïseale Haiti spadlo mezi státy nesvobodné (Freedom House 2023).

Obrázek 2: Hodnocení indexu demokracie v oblasti svobody a politických práv. Celkové hodnocení dosahuje hodnoty 31. Tato hodnota již spadá do kategorie nedemokratických států (viz. [Metodologie Freedom House](#)). Index začal klesat po vraždě prezidenta Jovenela Moïse. Nicméně hodnot nesvobodného státu dosáhl až v roce 2023.

Prohlubování krize haitského volebního systému v posledních letech zapříčinila i řada vypršených mandátů a ústavní nepřesnosti. V zemi není ani řádné politické zastoupení, ani jednotný ústavní rámec. Nekontrolovatelná korupce a násilí ze strany ozbrojených zločineckých skupin podkopávají fungování základní služby a přispívají k fyzické nejistotě obyvatelstva. Soudnictví a orgány činné v trestním řízení postrádají legislativní oporu, nezávislost, integritu, ale také kapacity nebo finanční prostředky k prosazování fungování řádných procesů a právního státu. Během protivládních protestů docházelo často ze strany policie k nadměrnému použití síly a zastrašovacích technik (Freedom House 2021).

Od administrativy Tontona Macoute Duvaliera značně narostly počty politických obětí. Jako příklad útoků na vládní úředníky a aktivisty, byla vražda Erica Jean Baptiste, populárního vůdce strany Progresivních demokratů (Rally of Progressive National

Democrats Party, dále jen RNDP) v říjnu v roce 2022 (Picheta, Rob 2022).

V srpnu 2021 se koalice Montana Accord snažila v zemi zprostředkovat změny uvnitř struktur státu. Cílem bylo podpořit občanskou společnost a řešit tak bezvládní situaci. Koalice představila varianty, jak v této situaci postupovat (The Haitian Times 2022). Dokumenty adresovali především k Ariel Henrymu, kterého specificky žádali o vypsání nových prezidentských voleb. O pomoc žádaly také mezinárodní instituce. V podstatě všechny vlády, které se v minulosti „přestaly hodit“, byly vytlačeny pomocí násilných gangů. Akce gangů jsou často doprovázeny únosy klíčových postav, anebo likvidací institucí. Například v červnu 2022 jeden z gangů ovládl justiční palác Port-au-Prince, „donutil soudní úředníky odejít, zranili státního zástupce a ukradl počítače, stoly a další majetek“ (HumanRightsWatch2022).

Od listopadu 2022 zavedlo USA sankce proti politikům a haitským elitám kvůli obchodu s drogami a gangsterství (Reuters 2022). V zemi také zcela chybí jakákoliv oficiální volební komise. Prokazatelnost výsledků voleb a zachování demokratických aspektů je tak špatně rozpoznatelná.

Neustálé propojení státu s gangy, značná korupce a ve své podstatě i mezinárodní vměšování se do vnitřních záležitostí země, zapříčiňuje zcela nelegitimní místní vládu. Zatímco nevládní organizace a organizace občanské společnosti se snaží zaplňovat kapacitní mezery ve službách, je hlavní hnací silou nelegitimní užití násilí. Především vládnoucí elity nadržují násilí za účelem potlačování politické opozic a protestů. Naopak protivládní aktivisté jsou velmi často podporováni, vyzbrojováni nebo financováni místními elitami, které je využívají jako „žoldáky“ k dosažení svých mocenských ambic a cílů.

Vzájemná obvinění z korupce jsou běžným nástrojem mezi politickými rivaly v rámci politického soupeření o moc v zemi. Haitský lid má v haitskou vládu jen malou důvěru. To dokazuje i volební účast v prezidentských volbách v roce 2016. Ta dosáhla pouhých 18 %, což znamenalo další pokles od předchozího volebního období. Celkově odpovídá klesajícímu trendu, který v zemi přetrvává od roku 2000.

Násilné nepokoje byly také příčinou nevyhlášení voleb do dolní komory parlamentu, která je tak v současnosti obsazena jen deseti ze třiceti členů. Omezení zákonodárné moci znamenala pro prezidenta vládu skrze dekrety. Prezident Jovenel Moïse této situace využil a pomocí dekretů si začal upevňovat svou pozici. Svou autoritářskou vládou tak posiloval negativní nálady ve společnosti, dokonce se pokusil i o změnu ústavy. Ta měla za cíl zaručit prezidentům imunitu za spáchání trestného činu ve výkonu funkce.

Dekretem byl také jmenován nový premiér Ariel Henry. Ten byl jmenován pouhé dva dny před vraždou prezidenta Jovenel Moïse. Smrtí prezidenta tak vyvrcholilo napětí a násilné nepokoje, které zemi v důsledku nestabilní ekonomické situace a politického chaosu dlouhodobě sužovaly. Dle opozice měl prezidentův mandát skončit v únoru 2021. Jovenel Moïse však argumentoval, že přísahu složil až v roce 2017 a tak jeho funkční období skončí až v únoru 2022.

Po jeho smrti byl vyhlášen výjimečný stav a byla posílena přítomnost ozbrojených sil na ulicích. A to vedlo k ještě větší destabilizaci situace v zemi, vyvolání násilí, ale také k neustálým protestům, demonstracím, občanským nepokojům a způsobilo strach a nejistotu obyvatel. Podle ústavy z roku 1987 měl být do čela vlády postaven nejvyšší soudce. Předsedou nejvyššího soudu byl René Sylvestre, ten však dva týdny před prezidentovou smrtí zemřel na Covid-19. Druhá ústava zase říká, že místo přebírá rada ministrů s premiérovým dohledem. Pokud však nastane situace, že byl prezident ve výkonu již čtvrtým rokem, měl by parlament rovnou vybírat nového prezidenta. Nicméně parlament nebyl funkční. Nový premiér ještě nestihl být schválen parlamentem, a tak nebylo jasné, který z premiérů se má prezidentství ujmout. Zpočátku tak řídil zemi Claude Joseph, který byl premiérem od dubna. Později však přenechal místo novému premiérovi. Devítičlenná rada, Le Condeil Electoral Provisoire (dále jen CEP) stanovila termín prezidentských voleb na září. Na konci září se však uskutečnily jen volby do parlamentu a volby prezidentské byly odsunuty na listopad.

Násilí se stalo denní součástí a vláda situaci nedokáže uklidnit. Celá krize podpořila i již tak špatnou a slabou ekonomiku státu. Prezidenti, kteří se v posledních letech v zemi střídali u moci, velmi často konali v rozporu s demokratickými zásadami. Podezření z korupčních podvodů i v rámci samotných voleb vedlo k posílení protestů a násilným konfrontacím. Situace v zemi je tak vypjatá a vláda sama nedisponuje takovými nástroji, aby byla schopna sama situaci uklidnit. Proto je země značně odkázána na podporu mezinárodního společenství. A to především s účelem zajistit lepší životní podmínky pro obyvatele.

2.6. Výkonná politika

Jedním z nejdůležitějších orgánů v zemi je národní shromáždění. Dvoukomorová instituce složená ze Senátu a Poslanecké sněmovny. Podle haitské ústavy z roku 1987 je předseda vlády jmenován prezidentem a vybírán stranou. Prezident a premiér jmenují vládu. Shromáždění má povinnost ratifikovat politiku předsedy vlády a vlády jako takové.

Poslanecká sněmovna byla v roce 2015 rozpuštěna dekretem prezidenta Michela Martellyho. V senátu je obsazena pouze třetina křesel. Což znamená, že je nedostatečně naplněný

a není tak usnášeníschopný. Předsedou Senátu je Gary Bodeau z politické strany PHTK (Haitian Tèt Kale Party). Funkční období Senátu je stanoveno na 6 let. Každé 2 roky by tak mělo docházet k obnově jedné třetiny členů. Nicméně s ohledem na politickou situaci v zemi se poslední volby do senátu konaly v roce 2017. Zbývajícím senátorům tak mandát skončí v roce 2023 (BTI Transformation Index, 2022).

Několik vyšších nezávislých senátorek a senátorů PHTK, včetně samotného Garyho Bodeaua, bylo sankcionováno Kanadou za korupci a podporu činnosti gangů (UN 2019). Národní shromáždění je tedy v současnosti ve své podstatě zaniklé, nicméně i přesto je jedinou definovanou institucí v zemi, která má pravomoci vykonávat demokratické legislativní kroky, jako třeba schvalovat zákony. Velmi specifická a komplikovaná situace rozhodně není stabilní a dlouhodobě udržitelná.

Electoral pluralism

Based on the expert assessments and index by the Economist Intelligence Unit (2023). The variable captures the extent to which all citizens can choose their political leaders in free and fair elections. Higher values indicate more pluralism.

Our World
in Data

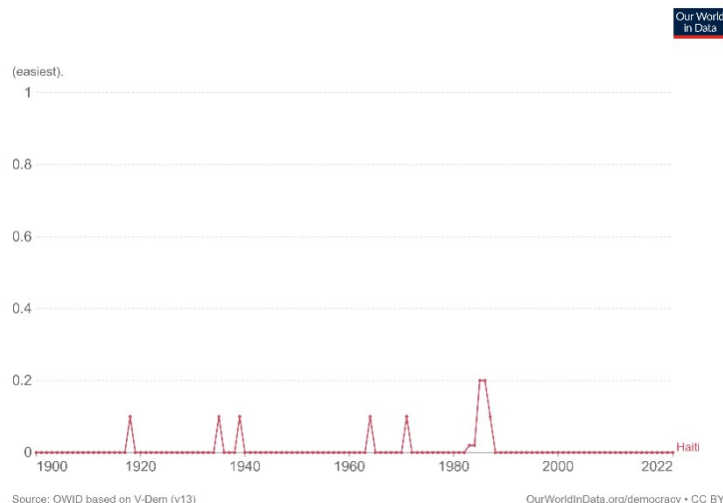

Otázkou ale i nadále zůstává, jak tuto situaci vyřešit. Na základě odborných posudků a indexu V-Dem uvádí tato data, do jaké míry jsou v zemi zprostředkovány demokratické volby. Hodnoty se pohybují na stupnici od 0 do 1, přičemž hodnota 1 označuje zcela demokratické volby. Výsledky ovšem ukazují, že v index demokratických voleb klesl k nule.

3. Aplikace rozvojové pomoci na Haiti

Haiti náleží mezi státy s největší mírou poskytované rozvojové pomoci. Tento jev ale může označit za fenomén doby, protože dříve země patřila k jedné z nejbohatších francouzských kolonií.

Obrázek 4: Na základě odborných posudků a indexu V-Dem. Tento Graf syntetizuje informace a ukazuje, do jaké míry mohou občané demokraticky hlasovat o konkrétních otázkách. Ukazuje, jak je pro občany možné aktivně participovat na fungování státu, například pomocí lidových iniciativ, referend a plebiscitů. Rozmezí se pohybuje od 0 do 1, přičemž 1 značí nejvyšší míru jednoduchosti. Celkově z grafu vyplývá, že v současnosti nemají žádnou možnost se na fungování státu aktivně podílet.

Podle OECD/DAC čínila pomoc v roce 1960–1989 1,976 mld. dolarů. K navýšení pomoci došlo během 90. let, kdy v rámci první americké invaze a později poskytnuté pomoci

v reakci na přírodní katastrofy, ale také potravinové krize. Celkově tak ODA od roku 1990–2009 činila 8,036 mld. dolarů (OECD 2012).

Hlavními donory na bilaterální úrovni jsou bezpochyby Spojené státy americké. Následuje Kanada, Evropská unie, Španělsko, Francie, Brazílie, Norsko a Japonsko. Haiti bylo ze strany USA vždy podporováno, a to i proto, že má strategickou polohu, nacházelo se na hlavní lodní trase vedoucí z New Yorku do Panamy, a zároveň se nachází asi 700 km od pobřeží Floridy.

Typ, rozsah či obnos pomoci se v průběhu historie velmi proměňoval. Se změnami v rámci zahraničních strategie a zájmy USA se měnila i forma pomoci. Cílem USA bylo: podporovat ekonomický růst, zvyšovat kapacitu vlády, posilovat demokracii, pomáhat zmírňovat chudobu, nigramotnost, podvýživu, zlepšovat dodržování lidských práv, bránit nelegální migraci a obchodu s drogami a má pomáhat v rekonstrukci země po zemětřesení v lednu 2010 (U. S. Department of State 2011). V roce 2016 poskytlo USA další humanitární pomoc, která reagovala na hurikán Matthew.

Druhou významnou zemí je Kanada. Ta je pro Haiti nejen jedním z nejdůležitějších

obchodních partnerů. V Kanadě žije třetí nejpočetnější skupina Hait'anů. V roce 2022 Haiti získalo od Kanady humanitární pomoc ve výši 12,5 milionu dolarů a přispěla do fondu UNDP Security Basket. Ten se zaměřuje na posilování místní policie a bezpečnostních složek, ale také na moc soudní. (United States and Canada Joint Statement on Support for the Haiti Security Basket Fund, 2022).

Důležitou roli sehrává i organizace Peace and Stabilization Operations Program (dále jen PSOP), operační program pro mír a stabilizaci. Byl spuštěn 26. srpna 2016, je program Global Affairs Canada, který se zabývá prevencí konfliktů, stabilizací a budování míru v nestabilních a konfliktem postižených státech. PSOPS hraje důležitou roli při prosazování rezolucí Rady bezpečnosti OSN, nebo v rámci podpory snah dosáhnout 16 cílů udržitelného rozvoje (SDG).

V rámci oblasti kultury a vzdělávání je významným partnerem pro Haiti Francie. Francouzská vláda poskytuje pomoc také při zvládání přírodních katastrof, ale také podporuje obnovu infrastruktury. V oblasti multilaterální pomoci jsou významnými donory Meziamerická rozvojová banka (IDB), Mezinárodní měnový fond, Světová banka, OSN, nebo Evropská Unie (dále jen EU). Ta poskytuje Haiti podporu především ve zdravotnictví, vzdělávání, hospodářského rozvoje a demokratizace.

Pomoc, která je poskytována nevládními a charitativními organizacemi lze jen těžko vyčíslit. Její poskytování totiž není nikde zcela evidováno ani zjišťováno. Největší pomoc dostalo Haiti bezprostředně po zemětřesení v roce 2010, kdy jednotliví bilaterální i multilaterální donoři přislíbili finanční i odbornou pomoc, jež byla důležitá pro celkovou rekonstrukci země.

Od roku 1990 do roku 2003 obdrželo Haiti více než 4 miliardy dolarů pomoci. Pokud k tomu započneme remitence¹², které získává především od Hait'anů žijících v USA, dostaneme se přes 5 miliard dolarů ročně. V roce 2004 došlo také ke změnám ve formě pomoci. V květnu a červnu 2004 byly přehodnoceny priority pomoci, organizace Interim Cooperation Framework (IFC) ustanovila jako hlavní priority podporu hospodářské, sociální a politické složky. Na základě ustanovení priorit vznikl ještě v tomto roce komunitně řízený rozvojový projekt. Ten byl řízen Panamerickou rozvojovou nadací a financoval ho Fond Světové banky pro post-konfliktní období (PADF 2004). Projekt podpořil

¹²Remitence jsou prostředky (zejména finanční), které země získává od migrantů. Pro rozvojovou zemi jsou z pravidla, po přímých zahraničních investicích, druhým nejvýznamnějším zdrojem kapitálu. V roce 2021 asi čtvrtina haitského HDP, podle světové banky WTO, pocházela z remitencí z diaspor (WTO 2021).

humanitární činnost v zemi, budování kapacit a technické pomoci, nebo například dohled nad administrativou (WB 2005).

V letech 2005 až 2006 pomoc vzrostla pomoc o další 1,3 miliardy dolarů. V průběhu let pak podpora různě kolísala v souvislosti s politickou situací aj. (FY International Affairs Budget).

3.1. Mise

UNMIH (1993–1996) - UNITED NATIONS MISSION IN HAITI

První mise OSN na Haiti. Mírová operace (dále jen UNMIH), která proběhla v reakci na vojenský převrat. Probíhala od března 1993 do června 1996. Jejím cílem bylo uklidnit situaci zajistit dodržování lidských práv, dbala také na integritu a bezpečnost osob. Snažila se zajistit osobní svobodu, svobodu projevu a svobodu sdružování všech obyvatel (UN2003).

UNSMIH (1996-1997) - UNITED NATIONS SUPPORT MISSION IN HAITI

Mise byla zřízena primárně za účelem pomoci vládě zajišťovat bezpečnost v zemi, cvičit policejní jednotky, budovat nezávislé soudy aj. Je označována za misi podpůrnou s cílem podpořit demokratické poměry v zemi a umožnit tak hospodářskou obnovu země (UN 2003).

UNTMIH (1997) - UNITED NATIONS TRANSITION MISSION IN HAITI

Třetí z řady mírových operací OSN. Byla zřízena rezolucí Rady bezpečnosti. Nahradila podpůrnou misi UNSMIH. Byla založena za účelem pomoci vládě k profesionalizaci haitské národní policie (HNP). Mezi úkoly policejní složky UNTMIH patřil výcvik speciálních jednotek HNP, sil rychlé reakce a jednotek pro bezpečnost paláce. Výcvik probíhal pro jednotky činné v mimořádně důležitých oblastech (UN 2023).

MIPONUH (1997-2000) - UNITED NATIONS CIVILIAN POLICE MISSION IN

Mise civilní policie OSN na Haiti sloužila opět k profesionalizaci národní policie. Mezi úkoly patřilo vzdělávání policie, vedení policejních agentů při každodenních povinnostech a udržování úzké koordinace s technickými poradci policie financovanými Rozvojovým programem OSN a bilaterálními dárci (UN 2023).

MICAH (1993-2001) -International Civilian Support Mission in Haiti

Mezinárodní civilní mise na Haiti byla založena v únoru 1993 Organizací amerických států (dále jen OAS) a OSN v reakci na žádost prezidenta Jeana-Bertranda Aristida. Ten byl v rámci vojenského převratu sesazen. Byla to první společná mise OSN s regionální organizací v rámci Haiti. Měla zajistit dodržování lidských práv, přispět k posílení soudních, policejních a vězeňských institucí důležitých pro prosazování a ochranu lidských práv (UN 2001)

MINUSTAH (2004-2017) –UNITED NATIONS STABILIZATION MISSION IN

Mise měla za cíl pomáhat k stabilizaci země a umožnění udržitelného rozvoje. V jejím průběhu byly navyšovány jednotky přítomné v zemi, a to zejména po zemětřesení v roce 2010 tak, aby byla podpora úsilí o okamžitou obnovu, rekonstrukci a stabilitu země co možná nejúčinnější (UN 2023).

MINUJUSTH (2017-2019) - UNITED NATIONS MISSION FOR JUSTICESUPPORT IN HAITI

Mise měla za cíl započít operace pro dokončení mandátu Stabilizační mise Organizace spojených národů na Haiti (MINUSTAH). Zajišťovala další rozvoj haitské národní policie (HNP), posilovala instituce právního státu, včetně justice a věznic a podporovala a chránila lidská práva. Mise dokončila svůj mandát dne 15. října 2019, čímž tak ukončila 15 po sobě jdoucích let mírových operací v zemi.

Organizace spojených národů svoji pomoc ale zcela neukončila. V podpoře Haiti pokračuje prostřednictvím agentur, jako Rozvojový program OSN (UNDP), Organizace OSN pro výživu a zemědělství (FAO), Světový potravinový program (WFP), Vysoký komisař OSN pro uprchlíky (UNHCR), Dětský fond OSN (UNICEF), Panamerická zdravotnická organizace (PAHO)/Světová zdravotnická organizace (WHO) a Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu (UNESCO) a další. A také fondů a programů přítomných v zemi a Integrovaného úřadu OSN na Haiti (dále jen BINUH), zřízeného rezolucí Rady bezpečnosti (UN 2023).

Organizace působící v zemi, si za cíl stanovují především posilovat vládu, bezpečnost, stabilitu, zajišťovat dodržování základních lidských práv a umožňovat udržitelný rozvoj. V souladu s prioritami země, v závislosti na nepříznivých dopadech přírodních

katastrof, včetně zemětřesení, hurikánů a dalších povětrnostních jevů, jež přímo ovlivňují kvalitu půdy, potravinovou stabilitu, ale také schopnosti haitské vlády flexibilně reagovat na měnící se ekonomickou situaci, a jiná rizika pro zemi. Chronologicky uspořádané mise vidíme v rámci tabulky 1.

Tabulka 1: Tabulka chronologicky zobrazuje jednotlivé mise na Haiti, které byly poskytnuty převážně OSN.

Období	Název mise	Co misi předcházelo/ za jakým účelem byla prováděna
1993–1996	Mise OSN na Haiti (UNMIH)	Vojenský převrat na Haiti
1996–1997	Podpůrná mise OSN na Haiti (UNSMIH)	Stabilizace demokratických poměrů
1997	Mise OSN pro přechodné období na Haiti (UNTMIH)	Trénink haitské policie
1997–2000	Civilní policejní mise OSN na Haiti (MIPO-NUH)	Trénink haitské policie
2000–2001	Mezinárodní civilní podpůrná mise OSN na Haiti (MICAH)	Trénink haitské policie
2004–2017	Mise OSN pro udržování bezpečnosti a stability na Haiti (MINUSTAH)	Nepokoje 2004
2017–2019	Mise OSN pro podporu spravedlnosti na Haiti (MINUJUSTH)	Nepokoje 2004

3.2. Mezinárodní organizace

Na Haiti se do rozvojové pomoci aktivně zapojuje mnoho mezinárodních organizací. Tato kapitola zmiňuje především ty nejdůležitější partnery, představuje je, přibližuje jejich působení a cíle pomoci v zemi. Bez pomoci mezinárodních a vládních organizací by se země nejspíše mnohem rychleji propadala do hospodářské, sociální a politické krize.

Organizace spojených národů (OSN)

Úřad Vysokého komisaře OSN pro lidská práva (dále jen OHCHR) působí na Haiti prostřednictvím úřadu pro lidská práva OSN. Mise Integrovaného úřadu OSN na Haiti (dále jen BINUH), byla začleněna v rámci nového rozvojového rámce OSN.

OSN v zemi působila především prostřednictvím svých misí (viz. Mise). Zvláštní politická instituce BINUH byla zavedena po uzavření mise MINUJUSTH v roce 2019 (UN 2023). Institut pro lidská práva monitoruje a vyšetřuje obvinění z jejich porušování a zneužívání a poskytuje technickou pomoc především Kanceláři národního ombudsmana pro lidská

práva, Generálnímu inspektorátu haitské národní policie (HNP) a Meziministerskému výboru pro lidská práva, stejně jako občanské společnosti a organizacím, které zajišťují péči o oběti.

Operace BINUH má zajišťovat především poradenství vládě, a to zejména v otázkách, týkající se podpory a posilování politické stability. Má také kontrolovat řádnost správy věcí veřejných, posilování právního státu, inkluzi haitského národního dialogu, a odpovědnost za porušování, či zneužívání lidských práv (OHCHR 2023).

Mezinárodní měnový fond (MMF)

Mezinárodní měnový fond (dále jen MMF) poskytuje Haiti zejména finanční podporu, a to především v oblasti hospodářství. Podporuje stabilitu makroekonomiky a věnuje se i řešení otázce veřejného dluhu. Situaci v zemi dlouhodobě zhoršují už tak vysoké ceny potravin a pohonných hmot, které se ještě zhoršily v důsledku ruské války

na Ukrajině. Kvůli tomuto globálnímu šoku a zhoršení domácí bezpečnostní situace se ekonomika stala ještě křehčí a makroekonomická situace a výhledy do budoucna jsou náročnější než v červnu 2022, kdy byl vedením MMF schválen program Staff Monitored Program (dále jen SMP). V souladu s celosvětovými trendy byl růst slabší, než se očekávalo, naopak inflace byla vyšší. Navzdory obtížnější makroekonomické situaci a rizikům opětovného poklesu, nedávné údaje ukazují, že v zemi dochází k pokroku. Strukturální reformy naznačují, že úřady vynakládají smysluplné úsilí, aby zmírnily četné problémy země (Country Report No. 2023/048).

Světová banka (The World bank)

Světová banka (The World bank, dále jen WB) poskytuje finanční a technickou pomoc především ve zdravotnictví, vzdělávání, ale také v infrastruktuře a hospodářském rozvoji. Nicméně i přes poskytovanou finanční pomoc data ukazují, že se čtyři po sobě jdoucí roky ekonomika propadla. V roce 2019 o 1,7 %, v roce 2020 to bylo dokonce o 3,3 %, v roce 2021 poklesla o 1,8 % a roce 2022 o 1,7 % (The World Bank 2023).

Mezinárodní červený kříž

Zdravotnická organizace Červený kříž poskytuje humanitární pomoc, zdravotnickou péči, přístup k pitné vodě, dodávky potravin, a to především v době, nebo bezprostředně po živelních katastrofách. Proto pomoc Červeného kříže rapidně narostla v roce 2010 po zemětřesení.

CARE International

Organizace založena v roce 1945 je jednou z největších světových agentur humanitární pomoci. Pomáhá komunitám řešit největší hrozby pro jejich přežití. Na Haiti se věnuje především oblasti sociálního rozvoje, zejména boji proti chudobě. Podporuje také zemědělství, poskytuje pomoc při záchraně života v dobách krize a pomáhat znovu vybudovat bezpečnější a silnější komunitu (CARE International 2023)

Oxfam International

Organizace působí na Haiti od roku 1978. Zaměřuje se na podporu komunit a místní samosprávy, a to především v oblasti udržitelného živobytí, snižování rizika katastrof, řádné správy věcí veřejných a humanitární pomoc (Oxfam 2010).

Nadace Billa Clintona

Důležité je také zmínit tuto organizaci. Založil ji bývalý americký prezident Bill Clinton, podle něho tedy nese název „The Clinton Foundation“ (dále jen CF).

Po zemětřesení v roce 2010 poskytla Clintonova nadace více než 16 milionů amerických dolarů (Clinton Foundation 2010). Nadace poskytuje především základní hygienické potřeby, potraviny, nebo třeba oblečení. Tyto organizace jsou pouze vybraný reprezentativní vzorku z mnoha mezinárodních organizací, jež v této oblasti působí (UN Haiti 2022).

3.3. Strategie pomoci

Podle hodnocení pomoci Světové banky dárci pochybili už v přípravách a plánech pomoci. Většina se totiž rozhodla poskytnout tradiční program pomoci, který je určen pro latinskoamerické země. Ten ale předpokládá stabilní demokratický a politický systém, podporu vlády, která je schopná aktivně participovat v rámci realizace jednotlivých plánů pomoci. Počítá také s dobře fungující ekonomikou a určitou mírou stability a bezpečí. S ohledem na složitou situaci, nelegitimní vládu, ekonomickou a sociální krizi, které na Haiti přetrvávají, byl tento přístup chybný. Místní vláda nebyla schopná participovat v rámci realizace jednotlivých plánů a ani účinně realizovat jednotlivé místní plány pomoci (OECD2002).

S ohledem na vnitřní stav země by byl vhodnější model subsaharské Afriky (OECD 1998). Ten totiž nepočítá s aktivní participací vlády a zahrnuje i riziko násilí v zemi. Také až v 90. letech se začal akcentovat faktor, že Haiti je post-konfliktním státem, což také

zahrnuje svá specifika.

3.4. Aplikace pomoci

V této kapitole se pokusím přiblížit fakta a argumenty, jak lze pomocí různých zdrojů a programů podpořit ekonomický, sociální a politický rozvoj Haiti. Čím mohou být jednotlivé faktory ovlivněny, či za jakých podmínek bude pomoc aplikována. Ale také jaké kroky je nutné činit, aby byla tato pomoc dlouhodobě udržitelná. Ostrov Hispanola se za dobu vzniku a fungování Haitské republiky na východní části ostrova setkal již s mnoha výzvami. Čelil mnoha přírodním katastrofám, ale také politické nestabilitě, či ekonomické krizi. Nicméně i přes takto komplexní a komplikovanou situaci země existují způsoby, jakými lze pomocí teorie rozvojové pomoci zemi posílit a podpořit udržitelný rozvoj státu.

1. Finanční pomoc

Jedním ze způsobů, jakými lze pomoci, je poskytovat finanční podporu a investovat do hospodářství, a tím podporovat rozvoj tržní konkurenceschopné ekonomiky. Zahrnovat může i investice do infrastruktury, jako je budování silnic, mostů a letišť. Ale také podporovat obchod, a tedy i navazování obchodu se zahraničím a vytváření nových pracovních míst.

Formy, kterými můžou jednotliví dárci pomoc poskytovat je několik. Může být poskytnuta v podobě grantů nebo půjček. Půjčky mohou pomoci zejména lidem s nízkými příjmy, založit si své vlastní podniky.

2. Vzdělávání

Dalším způsobem, který je z dlouhodobého hlediska velmi pragmatický, je poskytovat pomoc prostřednictvím vzdělávání a školení obyvatel země. Získání nových dovedností a kvalifikací, může obyvatelům umožnit lepší pracovní příležitosti, a tím zvýšit jejich příjmy a zvyšovat tak i životní úroveň. Oblast vzdělávání otevírá velmi obsáhlou škálu možností a oblastí, na které se zde pomoc může zaměřovat. Lze se zaměřovat na výuku ve zdravotnictví, zemědělství, nebo třeba v podnikání, ale také vzdělávání v oblastech závislosti na potřebách daných oblastí, obnovitelných zdrojích atd.

3. Zdravotnictví

Dalším důležitým aspektem rozvojové pomoci na Haiti je podpora, tedy nejen vzdělávání, zdravotnictví. Haiti se dlouhodobě potýká s mnoha zdravotními problémy, jako jsou malárie, tuberkulóza, nebo HIV/AIDS. Proto je důležité poskytnout zemi dostatek zdravotní péče, léky, ale i kapacity a zdravotnický materiál. Součástí tohoto úsilí může být také

vzdělávání o zdraví a hygieně, což pomůže lidem chránit sebe a své rodiny před nemocemi (WHO 2023). I nadále ale v zemi zůstává nutnost pomoci v oblasti politické stability a demokracie. Velká míra korupce a propad demokracie, kdy status země klesl z částečně svobodného na nesvobodný, a to především kvůli atentátu na prezidenta Jovenela Moïse a následnému zhroucení volebního systému a dalších státních institucí a korozním účinkům organizovaného zločinu a násilí na občanský život (Freedom House 2021).

3.5. Udržitelnost

Udržitelnost je jedním z problematických aspektů, který velmi ovlivňuje celkové výsledky rozvojové pomoci. Měla by být zahrnuta už v rámci projektů plánování pomoci. Jestliže nedojde k jejímu začlenění je velmi pravděpodobné, že po ukončení poskytování pomoci nebude možné, aby země pokračovala v nastolených trendech rozvoje a využila tak veškeré benefity poskytnuté pomoci. Udržitelnost definuje například USAID. Udržitelnost je definována jako konečný cíl rozvojové spolupráce, který musí umožňovat rozvojovým zemím provádět vlastní řešení v rozvojových výzvách a zároveň rozvíjet odolnost proti neúspěchu (USAID 2014). V rámci plánů pomoci má být udržitelnost podporována budováním kapacit, znalostí, dovedností, naučení aktivnímu přístupu a přizpůsobování rozvoje aktuální situaci, tak aby byla země schopná být soběstačná. Je tedy nutné koncipovat plány pomoci tak, aby braly v potaz dlouhodobou budoucnost země. Pokud se donoři zaměřují na jednotlivé výsledky svých plánů a na krátkodobou efektivitu, není jisté, že bude po konci poskytování pomoci, přetrvávat pozitivní trend vývoje rozvoje.

4. Selhání pomoci

V rámci této kapitoly se zaměříme na komparaci jednotlivých aspektů RP a jejich vlivu na rozvoj a výsledek RP v zemi. Na které aspekty bychom se měli zaměřit v rámci snah o zlepšení udržitelnosti rozvojové pomoci. Jak je možné předcházet nebo alespoň eliminovat negativní důsledky. Anebo jaké jsou další možné formy pomoci. Kapitola se zároveň zaměřuje na oblasti, ve kterých je rozvojová pomoc aplikovaná a jakým způsobem.

Spojené státy v letech 1995 až 2000 vynaložily téměř 100 milionů dolarů na RP na Haiti. Ta ovšem nebyla v podstatě využita. Slabá haitská vláda nezvládla pomoc využít ani k posílení policie, ani k zajištění základních lidských práv a svobod, nebo podpoře soudnictví (GAO 2000a, 2000b, s. 5). Po aktivním přičinění občanů byl v roce 1999 schválen

Národní akční plán pro životní prostředí. Ten ale nebyl nikdy realizován (IADB 2004, s. 12). Ministerstvo školství zase schválilo Národní vzdělávací plán, který nikdy nebyl předložen parlamentu.

4.1. Jednotlivé aspekty selhání RP

Asistenční programy Světové banky, které probíhaly od roku 1986 do 2002, byly vyhodnoceny jako neuspokojivé. To znamená, že jejich dopad na rozvoj byl téměř, či zcela zanedbatelný, anebo že je udržitelnost získaných benefitů minimální, nebo zcela nepravděpodobná (WB 2002). V roce 1995 došlo k totálnímu nesouladu zahraniční pomoci a schopnosti vlády, potažmo celého státu pomoc přijmout a adekvátně ji využít. (OECD 1998). Resource Review, zpráva mise USAID z roku 1998 znovu připomněla, že většina veřejných institucí země jsou příliš slabé na to, aby byly schopné adekvátně reagovat na přísun pomoci zprostředkované misí USAID, či jinými donory (USAID 1998, s. 2). Tím, že vláda nepřijala odpovědnost a nepřevzala iniciativu v rámci asistenčního programu v zemi, byl celý proces oslabený. V rámci pomoci je třeba, aby místní vláda podněcovala shodu mezi klíčovými ministerstvy, a také kapacity činné v rozhodovacích procesech a přijímala včasná opatření na podporu celého procesu (Republika Haiti 2004, s. 6; CIDA 2004, s. 7).

Poradní skupina OSN pro Haiti v roce 1999 konstatovala, že budování kapacit v rámci snah o posílení nejen institucí v zemi, ale také zdravotnictví a hospodářského rozvoje je v zemi téměř nemožné. A to zejména kvůli politické situaci země. Ta totiž de facto zamezovala jakémukoliv přijetí, či schválení pomoci, nebo nových projektů spolupráce (ECOSOC 1999, s. 15). I místní vláda uznala, že má vážné problémy v oblastech řízení pomoci. Pro účinnou pomoc bylo potřeba v zemi vytvořit silnou základnu kapacit v rámci vládních institucí, především ve správě věcí veřejných, ale také v oblastech soudnictví, volebního systému, lidských práv a dalších (ECOSOC 1999, s. 18). Co vše tedy znamenalo neúspěch rozvojové pomoci? Bylo to především různé pozastavování a snižování pomoci, nejasné politické zaměření a špatný program, špatné sladění (koordinace aktérů), nepřijetí odpovědnosti a harmonizace, neefektivní budování kapacit, chybná implementace. Tyto problémy jsou stále aktuální, a tak jsou někteří dárci již vyčerpaní. A v neposlední řadě je to podmíněnost, která může být v haitském případě kontraproduktivní, konfrontační, popř. zavádějící k tomu, že mohou přispět faktory špatného načasování, slabé politické moci, či kulturních bariér, čímž se dále prohlubuje neúčinnost pomoci (CIDA 2004). Kanadáné

zastávají názor, že: „Haiti je příkladem některých negativních důsledků podmíněnosti pro jak příjemce, tak dárce. Roky 1994 až 1997 se vyznačovaly reformními programy řízenými dárci, jinak také podmíněné financování na Haiti. Výsledky z tohoto období ukazují, že programy řízené dárci přispěly ke slabému nasazení a neefektivnímu provádění bez aktivní participace vlády a zároveň k frustraci a únavě dárců. To zase přispělo ke stažení některých dárcovských agentur (CIDA 2004, s. 11).

a) Kapacity

Země uvízla v kapacitní pasti. Tu způsobila především závislost na RP, kdy země ztratila de facto jakýkoliv zájem se sama rozvíjet a s tím i obyvatelé ztratili zájem o seberozvoj, vzdělávání atd., což pro zemi znamená nedostatek kvalifikovaných osob například v oblasti státní správy a výkonné politiky. S tím koreluje institucionální slabost, nedostatek úředníků, vysoká míra korupce a také neschopnost poskytovat služby v oblasti bezpečnosti a infrastruktury. Opakované živelné katastrofy, které poničily nebo zcela zničily domovy mnoha lidem, přispěly ke značnému nárůstu migrace. Což jen prohloubilo praktickou nepoužitelnost většiny infrastruktury.

b) Finance

Nelegitimní vláda není žádnou autoritou, to mimo jiné znamená, že ustanovené sazby daní jsou v podstatě nevymahatelné. Proto dochází buďto k porušování jejich výše nebo jejich totálnímu ignorování. Obyvatelstvo je vyživováno převážně z remitencí. A motivace obyvatel k participaci na rozvoji země značně klesá.

c) Ekonomické aspekty

Index lidského rozvoje OSN (HDI) ukazuje, že Haiti je jednou z nejméně rozvinutých zemí světa. Přibližně tři čtvrtiny obyvatelstva žije v extrémních podmínkách a nemají zajištěny ani základní potřeby jako například přístup k pitné vodě. Země je dlouhodobě ve finančním „bezvládí“. Od roku 1997 do roku 2001 neexistoval žádný schválený národní rozpočet. Nebyly zavedeny žádné rozpočtové postupy ani zásady, údaje o rozpočtu nebyly k dispozici. Informace ze zprávy UN uvádí, že za pět měsíců roku 2022 mělo násilí gangů za následek 263 vražd ve čtvrti Cité Soleil¹³. Zpráva také poukazuje na nejméně 57 skupinových znásilnění žen a dívek, poukazuje ale také na únosy a sexuální vykořisťování (UN2023).

Zadávání veřejných zakázek bylo decentralizováno, ty tak probíhají zcela bez vnější

¹³Cité Soleil je hustě osídlená, extrémně chudá obec nacházející se v metropolitní oblasti Port-au-Prince.

kontroly. Vláda není ochotná, ani schopná splácet své dluhy a závazky. Polovina vládních výdajů byla vykazována jako jednorázové, díky tomu nebylo prakticky možné identifikovat příjemce těchto financí. Neustálé snižování rozpočtu a nízké platy vedly k odchodu většiny finančních profesionálů ze země (OECD 2002, s. 4; USAID 1998, s. 2-3). Míra nezaměstnanosti se pohybuje od 50 % do 70 %, přesná čísla jsou ale v podstatě nezjistitelná. A právě i vysoká míra nezaměstnanosti dlouhodobě podporuje nárůst členů gangů a jiných násilných skupin. Haitský soukromý sektor se skládá převážně ze zemědělců a mikro-podnikatelů. Malá skupina elit, která tvoří 4% populace v zemi, kontroluje veškerý export a import, cestovní ruch, průmysl, stavebnictví a výrobu. Elity ovládají asi 66 % bohatství země.

d) Sociálně – environmentální aspekty

Problematikou i nadále zůstává obchod s lidmi. Ohrožené jsou zejména ženy a děti. Obchodování probíhá zejména s Dominikánskou republikou. S ohledem na primární průmysl v zemi, jsou obyvatelé nuceni používat jako primární palivo dřevo. Odlesnění dosahuje asi 97 % možné půdy. Tato komodita je tak v zemi nadměrně těžená, ale není neobnovována.

Na špatné životní prostředí mají vliv i časté živelné katastrofy, jako zemětřesení a hurikány, které jsou pro oblast typické. V roce 2004 tropická bouře Jeanne způsobila škody na majetku ve výši 3,5 % HDP (UN 2004). Zemětřesení v roce 2010 přineslo i nový proud pomoci. V zemi začala působit organizace IFAW, která se zaměřuje především na zvířecí pohodu, začala v zemi řešit otázky týkající se opuštěných, hladových a potulujících se psů (IFAW 2010).

S ohledem na celkový stav země je zřejmé, že dochází k značné migraci. Nejčastěji lidé odcházejí do USA, kde je také nejsilnější haitská diaspora. Haiti je nejvíce postiženou zemí nemocí HIV/AIDS mimo subsaharskou Afriku. Odhadem pouze asi 5 % až 10 % pacientů je léčeno. Problematické stále zůstávají i rozsáhlé epidemie tuberkulózy, dětské obrny a jiné.

e) Vláda

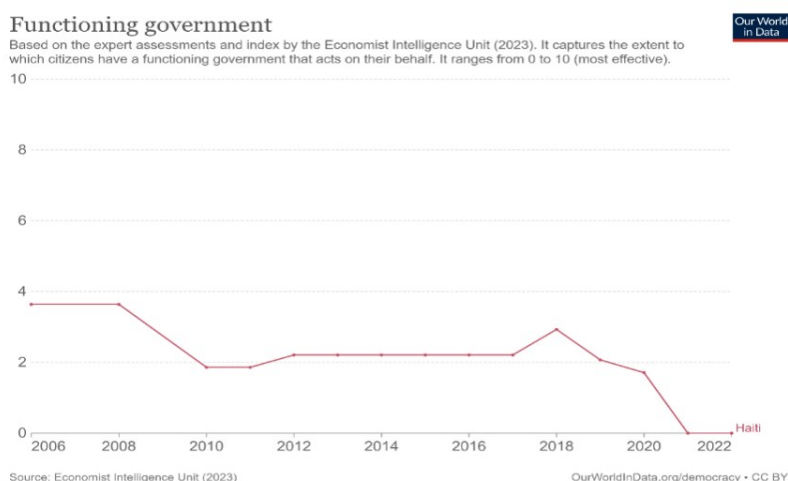
Rozvojová pomoc v zemi byla nejprve poskytována s cílem podporovat, posilovat místní vládu a její transformační proces. V současnosti je ale omezena na zájmy vládnoucí strany s malou odpovědností vůči populaci. Sama vláda nemá skoro žádnou motivaci a potažmo ani pravomoci vymanit se z vlivu elit, poskytované pomoci, nebo vlivu gangů. Právě ty udržují vládu u moci. Přísun pomoci poté vrcholí v důsledku přírodních katastrof, ale přibližně po roce od zemětřesení pomoc trvale klesá. Velká míra urbanizace opět

znásobila nedostatečný infrastrukturální rozvoj.

Mezinárodní společenství označuje Haiti jako křehký stát (UN 2013). Místní vláda není schopna zajišťovat základní funkce státu ani základní životní podmínky pro většinu obyvatel. Haiti je také označováno za tzv. post-konfliktní stát. Stát, který se osamostatnil převratem obyvatelstva.

Haitský pedagog a historik Justin Chrysostome Dorsainvil srovnával zkušenosti Haiti s vybranými méně rozvinutými zeměmi. Poukazoval na to, že Haiti dlouhodobě dostávalo více humanitární pomoci než jiné rozvojové země. Těm se dostalo pomoci orientované zejména přímo na rozvoj. Z toho vychází fenomén tzv. „humanitární past“ (David Rieff 1995/1996).

Koordinace veřejné politiky probíhá skrze řadu místních institucí. Jejich funkce jsou dále fragmentovány mezi předsednictvo, Úřad předsedy vlády, Generální sekretariát Rady ministrů a ministerstva. Mezi mandáty a vlastní činnostmi těchto institucí však stále přetrvávají značné mezery. Na obrázku osm vidíme, že efektivita vlády je hodnocena jako nulová.

Obrázek 2: Graf z expertních hodnocení a indexu Economist Intelligence Unit ukazuje, že v současnosti mají Haitané zcela neefektivní vládu (WWD 2023).

Dalším problematickým bodem je Haitská státní správa. Hodnocení Mezinárodního měnového fondu (MMF) z roku 2004 uvedlo, že státní správa hrála v zemi velmi omezenou roli v poskytování sociálních služeb. Pouze její malá část je činná v problematických aspektech rozvoje. Rozvojový sektor je mnohem menší než v jiných rozvojových zemích. Naopak veřejné mzdy tvoří velmi významnou část rozpočtu. Snižování politické nestability je jednou z hlavních priorit v rámci RP na Haiti. Tento proces může trvat i několik let, proces tak vyžaduje dlouhodobé závazky dárců.

4.2. Selhání dárců

Ale nejsou to jen samotní obyvatelé Haiti, kdo nese odpovědnost za selhání pomoci

v zemi. Regionální a mezinárodní charitativní organizace také do určité míry sehnaly. Dárci se na Haiti snažili aplikovat Latinskoamerický model pomoci, ovšem Haiti je svým uspořádáním, spíše podobné zemím subsaharské Afriky (WWD 2012).

A) Mnohočetnost aktérů

Nevládní organizace a instituce na Haiti především distribuují humanitární pomoc. Nicméně dochází k tomu, že si většina organizací, nebo států si nárokuje své vlastní zájmy a záměry. Distribuce pomoci je tak zpomalena nebo zcela je nefunkční. Tento problém přetrvává především od roku 2010 do současnosti.

Nevládní organizace chtějí lidem ukazovat, kde přesně darovali, jakou pomoc, či k čemu přispěli, dokazovat, že jejich pomoc skutečně pomáhá lidem, např. zobrazením distribuce jídla, stavby domů a další formy rekonstrukcí. V zemi je tedy množství nevládních organizací a institucí, které mezi sebou leckdy vůbec nekomunikují. Často tak dochází k roztržité distribuci pomoci.

B) Porozumění procesu

Pro udržitelnost je také nutné, aby dárci rozuměli celému procesu pomoci a rozhodovali se z holistické perspektivy. Financovali pouze udržitelné projekty a programy. Co nejdříve rozvinout kapacity pro správu pomoci. Budování kapacit by mělo být odpovědností vlády, která by měla v rámci rozvojových projektů aktivně participovat. Je také nutné zajistit, aby vláda pravidelně zprostředkovávala přesná, finanční, ekonomická a sociální data. Naopak dárci by měli změnit pohled na demokratizační programy s ohledem na to, že je Haiti tzv. post konfliktním státem. Určitou variantou by byl stav: v čele země bude stát vůdce, který bude demokracii podporovat. Ovšem je dost pravděpodobné, že tomu bude do doby, dokud bude tento stav přinášet vládnoucí složce benefity. Neexistují tak žádné zaručené cesty, jak pomocí zahraniční pomoci v rozvojových zemích prosazovat demokracii.

Základem demokracie jsou volby. Ty se ale konají téměř ve všech zemích, a to i v autoritářských státech, jako například Kuba. Volby jsou ale pro demokracii důležité v případě, že jsou: legitimní, svobodné, spravedlivé a že jsou jejich výsledky přijímány obyvateli ale i politickými stranami a politickými aktéry. Haiti v posledních 15 letech, prokázalo, že je schopné volby sice uspořádat, ale ani jedny z nich nebyli považovány za legitimní (Freedom House 2023). Země a regionální organizace tak přijímají nelegitimní volební výsledky, které vzejdou z těchto voleb. Velvyslanec OAS na Haiti v roce 2003 zhodnotil situaci, jako že pokud dojde k jakémukoliv uspořádání voleb během několika měsíců, velmi pravděpodobně dojde k ještě větší destabilizaci země, obával se násilných střetů a přijetí

nelegitimních výsledků voleb. Celkově by podle něho převažoval negativní přínos nad benefity.

C) Korupce

Dalším faktorem selhání je korupce. Je třeba zavádět protikorupční programy. Odložit decentralizační iniciativy, dokud nebude post-konfliktní rekonstrukce probíhat dobře. Z důvodu korupce totiž dochází ke ztrátě důvěry obyvatel v rozvojovou činnost.

4.3. Selhání distribuce

Kvůli korupci, a nekoherence jednotlivých dárců dochází k tomu, že se poskytnutá pomoc nedostane do míst, která byla k pomoci určena. Nedostane se tak ani k lidem, kterým byla primárně určena. K tomuto fenoménu dochází zejména u dlouhodobých projektů. Kritici tak hovoří o strukturálním selhání v distribuci pomoci (Kamel a Loukaitou-Sideris 2004, s. 557).

Dalším kritickým bodem je špatné zaměření pomoci. Může tak docházet k zaměření na špatné cíle, ale také může dojít ke špatnému nastavení priorit pomoci. Jestliže neodpovídají stanovené priority dárci skutečným potřebám země, nebude pomoc nikdy zcela účinná (Nicole Lee v Global Research 2011). Špatné nastavení priorit může nastat jednak při plánování, tak při následné realizaci.

Jedním z největších (ale také možná nejkontroverznějších) důvodů selhání pomoci na Haiti, je i fakt, že mezinárodní a nevládní organizace často uvádí, že Haitiané mohou žít v určitém množství bídy a chudoby, na které jsou už zvyklí. A tak poskytují pomoc, za účelem udržovat určitý stav tak, aby se nezhroutil, ale nezaměřují pomoc na řešení jednotlivých příčin chudoby v zemi.

Dalším problematickým aspektem jsou také nemoci. Když na ostrov přišli kolonizátoři, přinesli s sebou spoustu nových (pro Haiti nových) nemocí, na které nebylo obyvatelstvo připravené. Vypukaly rozsáhlé epidemie, které byly pro původní obyvatelstvo ničivé.

Po zemětřesení v roce 2010 bylo delegování pomoci a řízení obnovy Haiti, vloženo do rukou USA a OSN. Důvodem byla zejména slábnoucí politická moc místní vlády. Delegace odpovědnosti by se mohla zdát jako rozumné řešení, ovšem pokud v zemi nepanuje dostatečná politická vůle a ochota vlády zlepšit situaci v zemi, není v moci mezinárodního společenství mobilizovat celý národ a dosáhnout obnovy.

Obrovský vliv má také malá skupina elit, jež disponuje většinou moci a majetku země. Ti často podporují násilné gangy, které je udržují u moci. Míra korupce převážně

těchto elit je velmi vysoká. A to i když samotná komunita elit je relativně malá; existuje jen několik rodin, které ve svých rukách koncentrují moc a bohatství. Tyto skupiny se formovaly především v době vlády Tontona Macoute Duvaliera. Dále také upozorňuje na fakt, že rozsah pomoci, jež je poskytována, je v porovnání s ambicemi donorů příliš malý.

4.4. Selhání pomoci po zemětřesení v roce 2010

Prísun pomoci začal ještě před tím, než byla země zasažena nechvalně známým zemětřesením roku 2010. Nicméně ani obrovský přísun, zejména humanitární pomoci nepomohl zemi ke stabilizaci. První měsíce po zemětřesení na Haiti nabídli pomoc dárci z celého světa. Humanitární pomoc měla za cíl obnovu země. Nicméně celý proces poskytování pomoci se neobešel bez problémů. Jednou z hlavních kritik bývá, že pomoc byla poskytnuta příliš pozdě a samotné poskytování pomoci začalo velmi pomalu. Nevládní organizace a další instituce, které v zemi pomoc poskytovaly, spolu dostatečně nekomunikovaly a jednotlivé kroky tak prováděly bez ohledu na aktuálnost situace v dané oblasti. Neexistence plánu aplikace pomoci tak vytvořila velmi komplikovanou a nepřehlednou situaci, která se stala základnou pro korupci (UN 2010).

Každého donora vedla k pomoci jiná motivace a mají různé možnosti poskytnutí určité formy pomoci. Problematickým aspektem byl také fakt, že velká část, jež pomoc nabídla, zůstala částečně jen u slibů. Mezinárodní společenství se například zavázalo k pomoci 10 miliard amerických dolarů (BBC 2010). Hospodářská a sociální rada OSN uvedla, že země 6 měsíců po zemětřesení obdržela ze slibované pomoci méně než 2 %. Spojené státy a Venezuela zase slíbily přispět více než jednu miliardu amerických dolarů. Nicméně skutečně země neobdržela nic (CNN 2010).

5. Klíčová doporučení

V rámci této kapitoly jsou rozebrány aspekty RP, jejich možný postup a doporučení. Jednotlivá doporučení vycházejí z analýzy a jejich zjištění, kde a jakým způsobem dochází k selhání pomoci a jak je možné tyto mezery vyplnit, tak aby došlo k co největšímu využití všech benefitů RP a nastolení udržitelného rozvoje.

I. Motivace obyvatel

Aby byla naplněna podstata udržitelnosti, je nutné, aby byli do procesů implementace pomoci aktivně zapojeni i obyvatelé. Ti musejí být dostatečně motivováni a přesvědčeni

o pozitivním vývoji jejich situace. Motivaci obyvatel může podpořit vláda, která poskytne pomoc přímo do některé z velmi zasažených oblastí, čímž dojde k přímé participaci obyvatel, jež pocítí pomoc a zlepšení svých životních podmínek. Nejen, že dojde k zlepšení situace dané oblasti, ale také rozšíří povědomí o tom, že pomoc skutečně dokáže pomoci a tím tak zajistí zájem i ostatních obyvatel, aktivně se na procesech podílet. S ohledem na historické souvislosti a dlouhodobě kritické situaci v zemi může dojít i k apatii obyvatel vůči poskytnuté pomoci. Pokud ale nebude docházet k prolamování těchto a priori negativních myšlenek obyvatel, bude rozvoj stagnovat a poskytovaná pomoc neúčinná. Proto je potřeba v obyvatelích vzbuzovat touhu po budování silné, efektivní země a snahu budovat silnou ekonomickou a hospodářskou strukturu (*Hallward, P. 2010; Nicole Lee v Global Research 2011*).

II. Koordinace

Organizace, země, nebo instituce, které pomoc poskytují, musejí pracovat na vzájemné koordinaci. Nejlepším řešením by bylo vytvoření systému, v rámci něhož budou vymezeny jednotlivé druhy a formy pomoci a zároveň jejich možná podpora. Na základě toho budou pak jednotlivé části delegovány na jednotlivé organizace, státy atd., kteří se na pomoci podílí. Pokud spolu jednotlivé subjekty nekomunikují, může docházet k poskytnutí duplikované pomoci (V rámci jednoho místa bude pomoc poskytnuta více subjekty). Zároveň může docházet k rozdílným postupům aplikace pomoci v rámci dané problematiky, což může oblast spíše destabilizovat než jí pomoci.

III. Bezpečnost

Aby mohli být obyvatelé dostatečně motivováni a nebáli se aktivně participovat na procesech RP musí být zajištěna bezpečnost v zemi. Pokud budou obyvatelé žít ve strachu o svůj život, nebo i o život rodinných příslušníků, budou mít strach, jakkoliv se zviditelňovat, a to i případnou participací na procesech RP. Je nutné zajišťovat ochranu žen a dětí, jež jsou nejčastěji oběťmi obchodování s lidmi. Eliminovat násilí a násilné gangy v zemi, aj.

5.1. Jednotlivá odvětví

I přes množství poskytované pomoci se země stále nachází ve velmi kritické situaci, která se v posledních letech ještě zhoršuje. V zemi vládne násilí, jež nelegitimní vláda není schopná eliminovat, stále více obyvatel žije v extrémní chudobě, hospodářská krize země se neustále prohlubuje. Proto je nutné učinit změny, které by mohly vést vytvoření příhodnější

situace:

- Změny by měly být uskutečněny především ve strukturálním přístupu k poskytování pomoci.
- Změny ve smýšlení mezinárodního společenství v přístupu k životní úrovni obyvatelstva. Mezinárodní společenství si utvořilo jakousi milnou představu o tom, že Haitiskému obyvatelstvu stačí k životu nízká úroveň zajištění základních potřeb a že není jejich potřebou své životní podmínky nikterak vylepšovat.
- Zahrnout do pomoci vliv diaspor, a to zejména na sociální a politickou situaci.
- Je nutné, aby došlo u všech poskytovatelů RP k prioritizaci zajištění politické a sociální stability. Ta by umožnilo pokračovat v reformách a plně využívat neresiproční, preferenční zacházení.
- Implikovat již provedené reformy do právních předpisů a provést některé úpravy v oblasti daní a zavádět další opatření, včetně zlepšení mnohostranných závazků Haiti v oblasti zboží i služeb. S cílem zlepšení transparentnosti a důvěryhodnosti režimu (WTO 2023).

Jednotlivé změny, cíle nebo snahy, které by měly v zemi fungovat, můžeme definovat v rámci jednotlivých odvětví a služeb:

I. Vzdělávání

Země nutně potřebuje zaplňovat mezery v nedostatku kapacit v zemi. Aktivním a kvalitním vzděláváním v oblasti ekonomiky, hospodářství, sociálních potřeb státu a obyvatel by došlo k postupnému zaplnění těchto kapacitních mezer a noví odborníci by mohli zajistit fungující změny v jednotlivých odvětvích. Nicméně je důležité dbát i na kvalitní základní a středoškolské vzdělávání, tak aby docházelo k posilování odborných postupů a demokratického smýšlení. A také hledat řešení, jak umožnit vzdělání i dětem z chudých rodin a oblastí.

II. Ekonomika

V rámci ekonomiky je nutné se zaměřit na transformaci systému. V rámci podpory správného fungování ekonomiky by měla být podporována decentralizace (Nicole Lee v Global Research 2011). To znamená, že lidé, kteří nemají příhodné podmínky na užití sebe, nebo svých blízkých v místě kde žijí, by měli mít možnost se přestěhovat na venkov, či do přilehlých oblastí, které nabízejí příhodnější podmínky k užití. Například takové, aby se mohli stát zemědělci a produkovat tak potraviny nutné pro obživu. Decentralizace je tak jedním ze způsobů, jak v zemi podporovat znovu získání

soběstačnosti vlastních potravin (*Hallward, P. 2010; Global Research 2011*). Je také nutné podporovat malé a střední podniky, tak aby nabídka mohla odpovídat poptávce. V rámci otevření ekonomiky mezinárodnímu obchodu bude zase možné vytvářet příhodné podmínky pro zahraniční investice.

III. Konkurenceschopnost

S podporou získání soběstačnosti na místních potravinách souvisí i nutná podpora konkurenceschopnosti na mezinárodním trhu tak, aby byla země schopná s jinými zeměmi obchodovat a získávat za své nabízené komodity odpovídající odměnu. Na základě těchto obchodů se nejen rozvíjí potřebný ekonomický tok financí, ale dochází k navazování užších vztahů s jinými zeměmi, prolínání kultur a vzájemné obohacování vzděláním.

IV. Zdravotnictví

Zdravotnictví je dlouhodobě podporováno, i přesto je v zemi nedostatek zdravotnického personálu, léků a jiných zdravotních materiálů. Opět tedy vidíme nutnost vzdělávání kapacit, ale také koordinovaných investic do potřebných materiálů a léků. Tyto procesy musejí být ale opravdu naplánované a koordinované. Tak, aby byly potřebné léky pořizovány už s jasným plánem, kde budou a jakým způsobem využívány atd. Často totiž dochází, v rámci humanitární pomoci, k dodání léků, které ovšem nakonec nejsou využity, jelikož se nedostanou k potřebným a k těm, jež vědí, jak je nejlépe využít, dávkovat atpod. Mělo by také docházet k posilování zdravotní infrastruktury, navyšování kapacit, vývoji nových léků a vakcín.

V. Udržitelnost

Pro to, aby mohla být zcela naplněna efektivita pomoci a její udržitelnost, měly by být dodržovány tyto body:

- Donoři i příjemci pomoci by se měli aktivně podílet na vytváření a strukturování jednotlivých programů tak, aby v nich byla zahrnuta veškerá specifika země a její požadavky.
- Projekty by měly být hodnoceny nejen na konci, ale i v průběhu. Průběžně je hodnotit na základě konečných výsledků.
- Od zahájení jakéhokoli projektu by mělo začít jakékoliv školení zúčastněných stran, které by mělo pokračovat po celou dobu trvání.
- Projekty by měly být poskytovány v souladu s místní politikou. Což je ale na Haiti opravdu komplikované s ohledem na nelegitimní vládu a neschopnost vlády

činit jakékoliv účinné kroky.

- Finanční udržitelnost v rámci, které je jednou z možností vzdělávat a školení příslušné účastníky finančních sektorů. Dalšími kroky může být také kooperace se soukromým sektorem, nebo podpora politických reforem.
- Zajistit přímou participaci vlády a obyvatel, jež mohou napomoci nastavit funkční cesty pomoci.
- Nutnost aktivně přinášet do společnosti nové myšlenky, technologie a dovednosti.
- Celý proces by měl obsahovat také životní prostředí. Chudé oblasti by měly být zapojeny do identifikace a řízení environmentálních rizik. Obyvatelé měst a více rozvinutých oblastí by již měli být zodpovědní za přístup k likvidaci odpadů a nakládání se zdroji (Andre M.N. Renzaho 2012, s.36).

Každý projekt je individuální a potřebuje tak jedinečný přístup. Proto nelze vytvořit jeden univerzální návod na to, jak postupovat, aby byla zajištěna udržitelnost rozvoje, po skončení poskytování pomoci. Jasně zůstává to, že hledisko udržitelnosti musí být zahrnuto v samém počátku, plánování RP. V opačném případě mají projekty mnohem větší šanci na selhání a neefektivní aplikování pomoci.

Pro posílení koordinace a harmonizaci strategické vize a provádění reforem je nutné, aby vláda učinila tyto kroky:

- Přesněji definovat jednotlivé mandáty a jejich funkce. Vytvořit silné centrum vlády, které bude schopné a ochotné věnovat se rozvoji a implementaci politiky, ale také strategicky plánovat, rozhodovat, monitorovat a vyhodnocovat v situacích tak, aby byly v zemi vytvořeny podmínky pro rozvoj.
- Posílit a lépe definovat mechanismy pro institucionální koordinaci a spolupráci s cílem zlepšit rozhodování a soudržnost vládních opatření.
- Posílit koordinaci s technologickými a finančními poradci, aby bylo zajištěno, že projekty budou prosazovat národní priority, financování bude v souladu s národními plány a celkový rámec spojuje mezinárodní podporu s vládními cíli.

5.2. Shrnutí kroků k udržitelnosti rozvoje

Pro narušení disfunkčního systému je potřeba, aby byl rozbořen stávající, nefunkční systém. S ohledem na silný a stále narůstající gangsterismus a politické násilí na Haiti je nutné, zaměřovat se na bezpečnostní pomoc a budování kapacit. Některé země

dokonce prosazují mezinárodní vojenské intervence na Haiti. Analýzy ovšem ukazují, že bezpečnostní problémy nejsou hlavními důvody zranitelnosti země. Vojenská intervence by tedy byla spíše kontraproduktivní a k nastolení stability a udržitelného rozvoje by nikterak nepřispěla. Křehkost Haiti pramení především ze slabé moci legitimacy a nedostatku po litické autority v zemi.

Odborníci jako Milton Friedman a William Easterly se domnívali, že zahraniční pomoc měla významný vliv na rozvoj negativních aspektů v zemi. Tvrdili, že státy, jež pomoc přijímají, jsou tím poškozovány a vývoj země bude negativně ovlivněn (Radelet 2006). Naopak zastánci zahraniční pomoci jako Nicholas Stern a Jeffery Sachs tvrdili, že navzdory neúspěchům, které RP přinesla, bude pro přijímající země „vymýcením“ z chudoby a podporou hospodářského růstu (Radelet 2006).

Roztříštěnost dárců je dalším problematickým aspektem. Špatná koordinace činí pomoc velmi zranitelnou a velmi často až zcela neúčinnou. Výzvou tedy zůstává hledání pozitivní korelace mezi zahraniční pomocí a vlastním ekonomickým rozvojem země. Překážkou účinnosti pomoci je také četnost dárců, kteří nejsou koherentní v plánování, způsobu rozdělování pomoci, vyplácení příspěvků a jiné (Djankov, Montalvo, Reynal Querol 2006). Přítomnost mnoha dárců znamená i značné náklady také na korespondenci a veškeré byrokratické vyřizování, což zaměstnává mnoho úředníků a bere tak potřebné kapacity, které jsou zaměstnány i neustálým udržováním vzájemných vztahů s donory a zařizují, aby došlo ke všem změnám, přizpůsobeným tak, jak si donorské země žádají a jaké podmínky si k poskytnutí pomoci kladou. (Djankov, Montalvo, Reynal-Querol, 2006, s.23).

Závěr

Na Haiti proudí rozvojová pomoc již mnoho let. Zhoršující se politická nestabilita a zhroucení haitského volebního systému v posledních letech opět rozpoutalo debaty o účinnosti RP. Nestabilní situace neumožnila ani upořádání politických voleb, několik mandátů tak vypršelo bez toho, aby byla zajištěna náhrada a země se tak začala ztrácet ve slepých uličkách ústavního rámce.

Nekontrolovatelná korupce a násilí ze strany ozbrojených zločineckých skupin, nebo posilování vlivu elit, podkopává základní služby a přispívá k fyzické nejistotě obyvatelstva. Soudnictví a orgány činné v trestním řízení postrádají zdroje, nezávislost a integritu k prosazování řádného procesu a právního státu. Protivládání protesty často vedou k nadměrnému použití síly ze strany policie. Teorie rozvojové pomoci zahrnuje mnoho aspektů, které

ovlivňují její kvalitu a účinnost v rámci rozvoje zemí. Od aspektů činných v oblasti hospodářství, sociální, vzdělávací, zdravotnické, po oblast infrastruktury. Cílem je obsáhnout jednotlivé potřeby země a zohlednit i jednotlivé aspekty kultury a historických souvislostí. Existuje jen malá shoda na tom, jak učinit zahraniční pomoc co nejvíce účinnou. A to nejen v haitském kontextu.

Účinnost tak zůstává částečně neprobádanou otázkou a prostorem pro značné vzdělávání a zkoumání. Nicméně znalosti v oblasti této problematiky jsou také velmi proměnlivé. V rámci jedné země může fungovat v závislosti na jednotlivých aspektech něco jiného než u země jiné. Komplexnost celé situace také umocňuje fakt, že skutečnosti, které ovlivňují účinnost pomoci, se neustále proměňují. V současnosti již existují i nadnárodní a bilaterální organizace, které se zabývají přímo post-konfliktními otázkami a problematikou účinnosti.

Řešení současných problémů, kterým Haiti čelí, ať už se jedná o problémy týkající se distribuce pomoci, motivaci vlády a obyvatelstva, či politické situace, je problematika velmi komplexní a jednotlivé problémy jsou navzájem provázané. Haiti je ve své podstatě zcela ojedinělý případ. Jde totiž o zemi, která obdržela velké množství zahraniční pomoci, které dosahují k miliardovým rozpočtům, ale i přesto země nadále zůstává jednou z nejchudších a nejhůře spravovaných na světě.

Jedním z největších dárců jsou Spojené státy americké. Pro USA je Haiti totiž strategicky velmi důležité z důvodu své polohy. Země dlouhodobě přetrvává ve stavu narůstajícího násilí a nestability. To ovlivňuje hned několik důležitých aspektů pro rozvoj země. Haiti je druhou nejstarší republikou na polokouli, jako jediná se země osamostatnila převratem otroků a získali tak nezávislost na francouzských kolonialistech. Ovšem dnes spadá mezi nejhůře spravované a zároveň nejvíce nedemokratické státy. Jen málo zemí světa je na tom hůře, a dokonce žádná země na západní polokouli není chudší než Haiti.

Faktory, které nejvíce ovlivňují selhávání rozvojové pomoci, jsou především:

- Doposud žádná vláda neměla velkou legitimitu.
- Za druhé, administrativa USA různě pozastavovala a omezovala pomoc zemi za účelem sankcionovat zemi právě za nelegitimitu vlády. Přerušování pomoci ovšem vedlo k extrémní chudobě, nebo hospodářské a politické nestabilitě.
- Podobně poté mezinárodní ekonomická blokáda, která se odehrála v letech 1991-1993 způsobila další oslabení a ožebračení haitského lidu a celkové ekonomiky.
- Haiti zůstává i nadále předmětem neustále se měnící zahraniční politiky USA, situace

tam problémy ještě zhoršila, takže Haiti připadá na odpovědnost USA.

Aby se mohla stát pomoc RP účinnou, je třeba učinit určité kroky: vyřešit strukturální situaci, pochopit podstatu post-konfliktního, křehkého státu, eliminovat gangy, posilovat legitimitu vlády, podporovat ekonomiku, motivovat obyvatelstvo a vládu, aby se aktivně podíleli na rozvoji státu. K tomu je nutná také určitá míra vytrvalosti a flexibility při prosazování jednotlivých cílů pomoci.

Dárci musí také změnit své myšlení a uvědomit si že demokracie, kapitalismus aj. se nedají koupit, že Hait'ané mají stejná práva na kvalitní životní podmínky. Dále musejí jednotlivci začít pracovat na spolupráci s ostatními dárci, tak aby se eliminovalo vzájemné soupeření donorů, kteří se snaží „ukousnout“ si co největší díl vlivu pomoci na rozvoj země.

Mnohočetnost aktérů působících v zemi, také může přispívat ke ztrátě pocitů zodpovědnosti na výsledku pomoci, a tedy i menší tendenci soustředit se na konečné výsledky a ne jen na okamžité a viditelné výsledky jednotlivých projektů. Čím více dárců existuje, tím snazší je označit nedostatek pokroku ve vývoji za vinu někoho jiného než objektivně reflektovat chyby, které byli v rámci procesu učiněny.

Ztráta chuti vlády aktivně participovat na RP a přijímat tak zodpovědnost za kroky, které činí, vede k chaotické situaci, které okamžitě zneužívají násilné gangy podporované elitami, tak aby posilovali svou moc. Je tedy zřejmé, že dárci nevnímají RP pouze jako nástroj, který má sloužit ke zlepšování světa, tvorbě silných, nezávislých států, ale je také nástrojem pro prosazování národních zájmů jednotlivých dárců.

Nedostatečná koordinace a humanitární past jsou hlavními důvody, které můžeme označit za příčiny selhání, či neúspěchu mezinárodních snah pomoci rozvojové zemi k dosažení stability a udržitelného rozvoje. Dalšími důvody, proč není pomoc zcela efektivní, je již zmiňovaná nekoordinace a nespolečná spolupráce jednotlivých aktérů. Často neexistuje plán pomoci, který by stanovoval celkový rámec, rozsah a strategii pomoci. S využitím teorie závislosti a teorie kulturního imperialismu můžeme poukázat na vliv nekolonialismu právě na procesy rozvojové pomoci v rámci Haiti. Všechny tyto faktory jsou zasazeny do velmi složité situace, ve které se Haiti nachází.

V současnosti se země nachází ve složité ekonomické, hospodářské a sociální situaci, potýká se s pozůstatky po přírodních katastrofách, ale také s velmi neobvyklou politickou nestabilitou. Je tedy zřejmé, že teorie aplikované pomoci selhává a její podstata není zcela naplňována. Nicméně pokud by RP nebyla poskytována, pravděpodobně by byl stav země ještě horší, nejspíše by v zemi zavládl vojenský režim, nebo vypukla občanská válka.

Teorie rozvojové pomoci je tak částečně fungující formou pomoci rozvojovému státu a vytvořit tak dostatečně příhodné podmínky, pro nastolení udržitelného rozvoje.

Summary

Development aid has been flowing into Haiti for many years. Worsening political instability and the collapse of Haiti's electoral system in recent years have reignited debates about the effectiveness of the RP. The unstable situation did not even allow for political elections to be held, so several mandates expired without replacements being secured, leaving the country mired in the dead ends of the constitutional framework.

Rampant corruption and violence by armed criminal groups, or the empowerment of elites, undermines basic services and contributes to the physical insecurity of the population. The judiciary and law enforcement agencies lack the resources, independence and integrity to uphold due process and the rule of law. Anti-government protests often lead to excessive use of force by the police. The theory of development assistance encompasses many aspects that affect its quality and effectiveness in the context of developing countries. From aspects active in the economic, social, educational, health, and infrastructure sectors. The aim is to encompass the individual needs of the country and to take into account the different aspects of culture and historical context. There is little consensus on how to make foreign aid as effective as possible. This is not only in the Haitian context.

Effectiveness thus remains a partially unexplored issue and an area for considerable learning and exploration. However, knowledge on this issue is also highly variable. Depending on individual aspects, something may work differently within one country than in another. The complexity of the whole situation is also compounded by the fact that the realities affecting aid effectiveness are constantly changing. There are now supranational and bilateral organisations that deal directly with post-conflict and effectiveness issues.

Addressing the current challenges facing Haiti, whether it is issues relating to the distribution of aid, the motivation of the government and the population, or the political situation, is a very complex issue and the various problems are interlinked. Haiti is, by its very nature, a unique case. It is a country that has received a large amount of foreign aid, which amounts to billions of dollars, and yet the country remains one of the poorest and most poorly governed in the world.

One of the biggest donors is the United States of America. Indeed, Haiti is of great strategic importance to the US because of its location. The country has long been in a state of increasing violence and instability. This affects several important aspects of the country's development. Haiti is the second oldest republic in the hemisphere, the only country to have gained independence from the French colonialists through the return of slaves. However, today it is one of the worst governed and most undemocratic states. Few countries in the world are worse off, and indeed no country in the Western Hemisphere is poorer than Haiti. The factors that most influence the failure of development aid is:

- So far, no government has had much legitimacy.
- Second, the US administration has variously suspended and restricted aid to the country to sanction the country precisely for the illegitimacy of the government. However, the suspension of aid has led to extreme poverty or economic and political instability.
- Similarly, the international economic blockade that took place in 1991-1993 then further weakened and impoverished the Haitian people and the overall economy.
- Haiti continues to be the subject of ever-changing U.S. foreign policy, the situation has exacerbated the problems there, making Haiti a U.S. responsibility.

In order for aid to the RP to become effective, certain steps must be taken address the structural situation, understand the nature of the post-conflict, fragile state, eliminate gangs, strengthen the legitimacy of the government, support the economy, and motivate the population and government to take an active role in the development of the state. This also requires a certain degree of persistence and flexibility in proactively pursuing the various aid objectives.

Donors also need to change their thinking and realise that democracy, capitalism, etc. cannot be bought, and that Haitians have equal rights to quality living conditions. In addition, individuals must begin to work with other donors to eliminate the competition between donors who are trying to "bite off" as much of the impact of aid on the country's development as possible.

The multiplicity of actors operating in a country can also contribute to a loss of a sense of ownership of the aid outcome, and therefore less tendency to focus on the end results rather than the immediate and visible results of individual projects. The more donors there are, the easier it is to blame the lack of progress in development on someone else rather than objectively reflecting on the mistakes that have been made in the process.

The loss of the government's appetite to actively participate in the RP and thus take responsibility for the actions it takes leads to a chaotic situation that is immediately exploited by violent gangs under-supported by elites so as to strengthen their power. It is thus clear that donors do not only see the RP as a tool to improve the world, and to create strong, independent states, but it is also a tool to promote the national interests of individual donors.

Lack of coordination and the humanitarian trap are the main reasons that can be identified as causes of the failure or success of international efforts to help a developing country achieve stability and sustainable development. Other reasons why aid is not fully effective are the lack of coordination and cooperation between the various actors. Often there is no aid plan setting out the overall framework, scope and strategy of aid. Using dependency theory and the theory of cultural imperialism, we can point to the influence of neo-colonialism on development aid processes in Haiti. All these factors are embedded in the very complex situation in which Haiti finds itself.

The country is currently in a complex economic, and social situation, dealing with the aftermath of natural disasters, but also with a very unusual political instability. It is clear, therefore, that the theory of applied aid is failing and that its underpinnings are not being fully met. However, if RP had not been provided, the state of the country would probably have been even worse, with a military regime or civil war likely to break out.

Development aid theory is thus a partially workable form of helping a developing country to create sufficiently favourable conditions for sustainable development to take place.

Přílohy

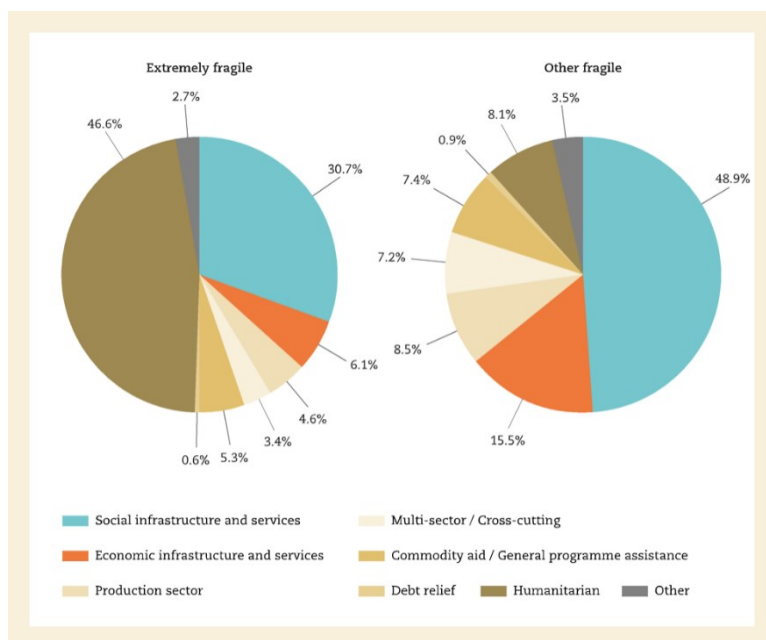
Příloha č.1 (tabulka): Jednotlivé položky rozvojové pomoci a jejich finanční vyčíslení.

ukazatel	2018	2019	2020	2021	2022
Růst DP (%)	1,7	-1,7	-3,5	2,0	1,5
HDP/obyv. (USD/PPP)	3 070,0	3 030,0	2 950,0	3 020,0	3 080,0
Inflace (%)	12,5	18,7	22,9	16,5	11,7
Nezaměstnanost (%)	13,6	13,5	14,5	N/A	N/A

Export zboží (mld. USD)	1,1	1,2	0,9	1,0	1,2
Import zboží (mld. USD)	4,6	3,8	2,8	3,8	4,3
Saldo obchodní bilance (mld. USD)	-3,5	-2,6	-1,9	-2,7	-3,0
Průmyslová produkce (% změna)	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Populace (mil.)	11,1	11,3	11,4	11,5	11,7
Konkurenceschopnost	138/140	138/141	N/A	N/A	N/A
Exportní riziko OECD	7/7	7/7	7/7	7/7	N/A

Tabulka 2: Tabulka představuje jednotlivé položky v rámci, kterých byly poskytnuty finanční prostředky v rámci rozvojové pomoci a v jaké míře. (Zdroje: EIU, OECD, WEF)

Příloha 2. (graf): Poměr podpory jednotlivých sektorů (OECD).

Graf 1: Vyjadřující poměr poskytnuté pomoci v rámci jednotlivých odvětví. Je patrné, že v rámci rozvojové pomoci má největší podíl pomoc humanitární. V případě, že se jedná o pomoc v rámci jiných projektů je zejména poskytována na rozvoj sociálních služeb (OECD).

Použitá literatura

1. Alesina, A., & Dollar, D. (2000). *Who Gives Foreign Aid to Whom and Why?* Journal of Economic Growth, 5(1), 33–63. <http://www.jstor.org/stable/40216022>
2. Akello, G., & Sarr, F. (2000). *The Economic Role of Women in Agricultural and Rural Development: the promotion of income-generating activities*. CTA
3. BBC News. “Political Uncertainty in Haiti as Parliament Is Dissolved.” BBC News, January 14, 2015, sec. Latin America & Caribbean. <https://www.bbc.com/news/world-latin-america-30807811>.
4. Bermeo, Sarah. 2008. “Donors and Development: The Use of Sector Allocation as a Tool in Foreign Aid Policy.” Princeton University.
5. Bermeo, S. B. B. (2011). *Foreign Aid and Regime Change: A Role for Donor Intent*. Elsevier B.v., 39(11), 2021-2031. Retrieved from <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0305750X1100194X#section-cited-by>
6. Berthélemy, J.-C. (2006). *Bilateral Donors’ Interest vs. Recipients’ Development Motives in Aid Allocation: Do All Donors Behave the Same?* Review of Development Economics, Vol. 10, No.2: 179–194.
7. Bureau of Conflict and Stabilization Operations. In: State.gov [online]. Washington D.C.: U.S. State Department, 2021. <https://www.state.gov/bureaus-offices/under-secretary-for-civilian-security-democracy-and-human-rights/bureau-of-conflict-and-stabilization-operations/>
8. BTI Transformation Index. “BTI 2022 Haiti Country Report.” BTI 2022, 2022. <https://bti-project.org/en/reports/countryreport?iso-code=HTI&cHash=ba58937f66e98b58e5bc45fb29b68497>
9. BUSS, TERRY F., and ADAM GARDNER. “LESSONS LEARNED: REFORMING FOREIGN ASSISTANCE.” In *Haiti in the Balance: Why Foreign Aid Has Failed and What We Can Do About It*, 130–53. Brookings Institution Press, 2008. <http://www.jstor.org/stable/10.7864/j.ctt6wphjk.12>.
10. Canadian International Development Agency. (2004). *Canadian Cooperation with Haiti*. CIDA.
11. Cassen, R. and Associates (1986): *Does aid work?* Clarendorf Press, Oxford.
12. CLINTON FOUNDATION. (2023). CLINTON FOUNDATION [Online]. <https://www.clintonfoundation.org/>
13. COMBATING CLIMATE CHANGE IN HAITI'S NORD DEPARTMENT (KLIMA). In:

- Ceci.ca [online]. Montreal: CECI, 2017. <https://www.ceci.ca/en/projects/combating-climate-change-in-haitis-nord-department-klima>
14. Curristine, T. (2003), "Performance Information in the Budget Process: Results of the OECD 2005 Questionnaire", OECD Journal on Budgeting, vol. 5/2, <https://doi.org/10.1787/budget-v5-art13-en>.
 15. Development Assistance Committee (DAC). In: Oecd.org [online]. Paříž: Organisation for Economic Co-operation and Development, 2023. <https://www.oecd.org/dac/development-assistance-committee/>
 16. Djankov, S., Montalvo, J. G., & Reynal-Querol, M. (2006). Does foreign aid help. *Cato J.*, 26, 1.
 17. Does Aid to Domestic Revenue Mobilization Support Tax Fairness?: A Synthesis of Oxfam Research. In: Openrepository.com [online]. Nairobi: OXFAM, 2023. <https://oxfam-library.openrepository.com/bitstream/handle/10546/621488/rr-drm-support-tax-fairness-synthesis-170323-en.pdf?sequence=4>
 18. Dumont, J. and G. Lemaître (2005), "*Counting Immigrants and Expatriates in OECD Countries: A New Perspective*", OECD Social, Employment and Migration Working Papers, No. 25, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/521408252125>.
 19. Enos, J.L.; Griffin, K.B. (1970): *Foreign assistance: Objectives and Consequences, Economic Development and Cultural Change*, Vol. 18, No. 3: 313-327.
 20. FREEDOM IN THE WORLD 2022: Haiti. (2023). FREEDOM IN THE WORLD 2022: Haiti [Online]. 2023, from <https://freedomhouse.org/country/haiti/freedom-world/2022>
 21. GAO, USAID (2015). *Has Achieved Mixed Results and Should Enhance Sustainability Planning*.
 22. Gourdean. "Jovenel Moïse Tries to Govern Haiti without a Parliament." *The Economist*, January 18, 2020. <https://www.economist.com/the-americas/2020/01/18/jovenel-moise-tries-to-govern-haiti-without-a-parliament>
 23. Glenda Cooper (2018) "*Our Relationship? It's the Odd Mucky Weekend, Not a One Night Stand*". *Journalism Practice*, 12:8, 954-965.
 24. Haiti Background. In: Un.org [online]. New York: United Nations, 1996. <https://peacekeeping.un.org/en/mission/past/unmihbackgr2.html>
 25. Haiti's criminal markets: MAPPING TRENDS IN FIREARMS AND DRUG TRAFFICKING. In: Unodc.org [online]. Vienna: United Nations Office on Drugs and Crime, 2023 https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/toc/Haiti_assessment_UNODC.pdf
 26. Haiti: Gangs use sexual violence to instill fear – UN report. In: Ohchr.org [online]. New York: OHCHR, 2022. <https://www.ohchr.org/en/press-releases/2022/10/haiti-gangs-use-sexual-violence-instill-fear-un-report>

27. Haiti Flash Analysis: Political situation. In: Reliefweb.int [online]. New York: OCHA, 2022. <https://reliefweb.int/report/haiti/haiti-flash-analysis-political-situation-february-2022>
28. *Haiti's Montana Accord Document*. In: *Haitiantimes.com* [online]. Brooklyn: *The Haitian Times*, 2022. <https://haitiantimes.com/2022/10/03/haitis-montana-accord-document/>
29. Halaxa P. (2000): Zahraniční pomoc ve vztazích vyspělých a rozvojových zemí, 104–125.
30. Hallward, P. (2010). *Haiti 2010: exploiting disaster*. Canada Haiti Action Network.
31. *Harold Edward Stassen 1907 - 2001*. (2010). *Harold Edward Stassen 1907 - 2001* [Online]. 2023. <https://archives.upenn.edu/exhibits/penn-people/biography/harold-edward-stassen/>
32. Hjertholm, P.; White, H. (2000): *Survey of Foreign Aid: History, Trends and Allocation*, Discussion Paper, University of Copenhagen
33. Hoadley, J.S. (1980): Small States as Aid Donors, *International Organization*, Vol. 34, No.1: 121-137.
34. Home Primary navigation What We Do Where We Work Results and Data Partner with Us About Us Careers Search Local Systems: A Framework for Supporting Sustained Development. Usaid.gov. <https://www.usaid.gov/policy/local-systems-framework>
35. Honoring Defenders of Freedom of Expression. (2023). Honoring Defenders of Freedom of Expression [Online]. 2023. <https://www.state.gov/fy-2023-international-affairs-budget/>
36. Inter-American Development Bank, Remittances to Haiti topped \$1.65 billion in 2006, says IDB fund [online]. 2007. <http://www.iadb.org/en/news/news-releases/2007-03-05/remittances-to-haiti-topped-165-billion-in-2006-says-idb-fund,3637.html>.
37. *Kindon, S. (2003). Book Review: Development theory and practice: critical perspectives. Progress in Development Studies, 3(1), 83-85.*
38. Kothari, U., & Minogue, M. (2002). *Development Theory and Practice: Critical Perspectives*.
39. *Lamaute-Brisson, N. (2013). Social Protection System: In Latin America and Caribbean* [Online]. 2023. https://repositorio.cepal.org/bitstream/handle/11362/4075/S2013068_en.pdf?sequence=1
40. Lancaster C. (2007). *Foreign Aid: Diplomacy, Development, Domestic Politics*. Chicago: The University of Chicago Press,. ISBN 0-226-47045-8.
41. Living Conditions in Haiti's Capital Improve, but Rural Communities Remain Very Poor. In: *Worldbank.org* [online]. Washington D.C.: The World Bank Group, 2014. <https://www.worldbank.org/en/news/feature/2014/07/11/while-living-conditions-in-port-au-prince-are-improving-haiti-countryside-remains-very-poor>
42. Lumsdaine, D.H. (1993): *Moral Vision in International Politics: The Foreign Aid Regime, 1949-89*, Princeton University Press, Princeton.

43. Lundborg, P. (1998): *Foreign Aid and International Support as a Gift Exchange*, Economics and Politics, Vol. 10, No. 2: 127 – 141.
44. Manning, R. (2006): *Will 'Emerging Donors' Change the Face of International Co-operation?* Development Policy Review, No. 24: 371 – 385.
45. Mayer, W.; Raimondos-Møller, P. (1999): *The Politics Of Foreign Aid*, Working Papers 04-1999, Copenhagen Business School.
46. MCKINLEY, R.D. *The US Aid Relationship: A Test of the Recipient Need and the Donor Interest Models. Political Studies. 1979, roč. 27, s. 236-250.*
47. Medford, Kendall. *"In the Dominican Republic, Language Barriers Complicate Life for Haitian Migrants."* NACLA, November 17, 2022. <https://nacla.org/dominican-republic-language-barriers-complicate-life-haitian-migrants>.
48. Milner, H.V. (2006). *Why Multilateralism? Foreign Aid and Domestic Principal-Agent Problems.*
49. MISSION DES NATIONS UNIES POUR LA STABILISATION EN HAÏTI. In: Unmissions.org [online]. New York: United Nations, 2017. <https://minustah.unmissions.org/>
50. MINUSTAH – United Nations Stabilization Mission in Haiti. In: Un-spider.org [online]. New York: United Nations, 2023 [cit. 2023-04-21]. Dostupné z: <https://un-spider.org/minustah-united-nations-stabilization-mission-haiti>
51. MINUSTAH FACT SHEET. In: Un.org [online]. New York: United Nations, 2017. <https://peacekeeping.un.org/en/mission/minustah>
52. Morgenthau H. (1962): *A Political Theory of Foreign Aid*, *American Political Science Review*, Vol.56, No. 2: 301-309.
53. OECD (2006): *Development Co-operation - 2005 Report - Efforts and Policies of the Members of the Development Assistance Committee*, OECD Journal on Development, Vol. 7, No. 1: 1 - 270.
54. OECD (2007), PISA 2006: Science Competencies for Tomorrow's World: Volume 1: Analysis, PISA, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/9789264040014-en>.
55. OECD (2021), "Haiti", in *Country-by-Country Reporting – Compilation of 2021 Peer Review Reports: Inclusive Framework on BEPS: Action 13*, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/3b4920a2-en>.
56. OECD (2023), "Detailed aid statistics: ODA Official development assistance: disbursements", *OECD International Development Statistics (database)*, <https://doi.org/10.1787/data-00069-en> (accessed on 22 April 2023).
57. OECD National Accounts Statistics. In: [oecd-ilibrary.org](https://www.oecd-ilibrary.org/economics/data/aggregate-national-accounts/gross-domestic-product_data-00001-en) [online]. Paříž: OECD, 2023. https://www.oecd-ilibrary.org/economics/data/aggregate-national-accounts/gross-domestic-product_data-00001-en

58. Office of the Historian, Foreign Service Institute: United States Department of State. (2023). Office of the Historian, Foreign Service Institute: United States Department of State [Online]. <https://history.state.gov/>
59. Official Development Aid. In: Unesco.org [online]. Paříž: UNESCO Institute of Statistics, 2019. <https://uis.unesco.org/en/glossary-term/official-development-aid>
60. Our World in Data. (2023). *Our World in Data [Online]. 2023.* <https://ourworldindata.org/>
61. *Perspective. Review of International Political Economy. 1996, roč. 3, č. 1., LUMSDAINE, David. Moral Vision in International Politics: The Foreign Aid Regime, 1949-1989. Princeton: Princeton University Press, 1993.*
62. *Podpora EU na obnovu po zemětřesení na Haiti.* 2014. Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie, 2014. ISBN 978-92-872-0812-5.
63. Reconstructing Haiti. In: Oxfam.org [online]. UK: Oxfam International, 2010. <https://www.oxfam.org/en/research/reconstructing-haiti>
64. Radelet, S. (2003): *Bush and Foreign Aid*, Foreign Affairs, Vol. 82, No. 5: 104–117. Raffer, K; Singer, H.W. (1996): *The Foreign Aid Business*, Edward Elgar, Cheltenham.
65. Renzaho Andre M.N. (2007), *Measuring Effectiveness in Humanitarian and Development Aid: Conceptual Frameworks, Principles and Practice*. Nova Science Publishers (2012).
66. Report of the Secretary-General on the United Nations Stabilization Mission in Haiti. In: Unmissions.org [online]. New York: United Nations, 2017 [cit. 2023-04-21]. Dostupné z: <https://minustah.unmissions.org/sites/default/files/n1720836.pdf>
67. Report of the Secretary-General on the United Nations Stabilization Mission in Haiti. In: Imf.org [online]. Washington D.C.: INTERNATIONAL MONETARY FUND, 2023. <https://www.imf.org/en/Publications/CR/Issues/2023/01/25/Haiti-First-Review-Under-the-Staff-Monitored-Program-Press-Release-and-Staff-Report-528611>
68. Report: The Lasalin Massacre and the Human Rights Crisis in Haiti. In: Nlg.org [online]. New York: National Lawyers Guild Foundation, 2022. <https://www.nlg.org/report-the-lasalin-massacre-and-the-human-rights-crisis-in-haiti/>
69. Resolution 1542 (2004) / adopted by the Security Council at its 4961st meeting, on 30 April 2004. In: Un.org [online]. New York: UN. Security Council, 2004. <https://digitallibrary.un.org/record/520532>
70. *Resolution 2653 (2022): Adopted by the Security Council at its 9159th meeting, on 21 October 2022. New York: Security Council, 2022.*
71. RIEFF, David. *The Humanitarian Trap.* (1996). 12(4), 1-1. World Policy Journal
72. Robert Maguire, „Who Owns U.S. Aid to Haiti?“, v *Who Owns Haiti? .eds. Robert Maguire, Scott Freeman a Amy Wilentz.* (2017). 84. University Press of Florida United States Government Accountability Office, 3. <https://www.gao.gov/assets/gao-15-517.pdf>

73. Schraeder, P.J.; Hook, S.W.; Taylor, B. (1998): Clarifying the Foreign Aid Puzzle: A Comparison of American, Japanese, French, and Swedish Aid Flows, *World Politics*, No. 50: 294 – 323.
74. Simulované historické údaje o klimatu a počasí pro Port-au-Prince. In: Meteoblue.com [online]. Switzerland: Meteoblue, 2023 [cit. 2023-03-20]. Dostupné z: https://www.meteoblue.com/cs/po%C4%8Das%C3%AD/historyclimate/climatemodelled/port-au-prince_haiti_3718426
75. Schuller, Mark. “Invasion or Infusion? Understanding the Role of NGOs in Contemporary Haiti.” *Journal of Haitian Studies* 13, no. 2 (2007): 96–119. <http://www.jstor.org/stable/41715359>.
76. *Standing by Haiti through COVID-19*. In: *Paho.org [online]*. Washington D.C.: Pan American Health Organization, 2023. <https://www.paho.org/en/stories/standing-haiti-through-covid-19>
77. *The Population of Cité Soleil in the Grip of Gang Violence*. In: *Ohchr.org [online]*. Oslo: Oxfam Human Rights Service, 2023. <https://www.ohchr.org/sites/default/files/documents/countries/ht/investigative-report-human-rights-abuses-committed-gangs-zone-brooklyn-july-december-2022.pdf>
78. UN Documents for Haiti: Security Council Resolutions. In: *Securitycouncilreport.org [online]*. New York: Security Council Report, 2022. https://www.securitycouncilreport.org/un_documents_type/security-council-resolutions/?ctype=Haiti&cbtype=haiti
79. UN marks anniversary of devastating 2010 Haiti earthquake. In: *Un.org [online]*. Washington D.C.: United Nations, 2022. <https://news.un.org/en/story/2022/01/1109632>
80. United Nations Integrated Office in Haiti. “BINUH.” BINUH, 2022. <https://binuh.unmissions.org/en/about>
81. United States Agency for International Development. In: *Usaid.gov [online]*. Washington D.C.: USAID, 2023. <https://www.usaid.gov/>
82. United States and Canada Joint Statement on Support for the Haiti Security Basket Fund. In: *State.gov [online]*. Washington D.C.: U.S. Department of State, 2022. <https://www.state.gov/united-states-and-canada-joint-statement-on-support-for-the-haiti-security-basket-fund/>
83. Van der Veen, A. M. (2000): *Ideas and Interests in Foreign Policy: The Politics of Official Development Assistance*, Dissertation, Harvard University.
84. Van der Veen, A. M. (2001): *Not Whether but Why: Using Public Opinion to Explain Foreign Policy*, University of Pennsylvania. <http://www.ssc.upenn.edu/~maurits/papers/WhetherWhy.doc>.
85. Wall, D. (1973): *The Charity of Nations*, Basic Books, New York.

86. World Bank (2011) *Global Development Horizons—Multipolarity: The New Global Economy*. Washington, DC: World Bank.
87. Wright, J. (2009). How Foreign Aid Can Foster Democratization in Authoritarian Regimes. *American Journal of Political Science*, 53(3), 552–571. <http://www.jstor.org/stable/25548137>
88. Wright, J., & Winters, M. (2010). The Politics of Effective Foreign Aid. *Annual Review Of Political Science*, 13(1), 61-80.
89. Yasmine Shamsie (2011) *Pro-poor Economic Development Aid to Haiti: Unintended Effects Arising from the Conflict Development Nexus*, *Journal of Peace building & Development*, 6:3, 32-44, DOI: 10.1080/15423166.2011.479190732651
90. Yiew, T. -H., & Lau, E. (2018). Does foreign aid contribute to or impeded economic growth? *Journal Of International Studies*, (3), 21-30. <https://doi.org/10.14254/2071-8330.2018/11-3/2>
91. Zimmermann, F. and Smith, K. (2011). More Actors, More Money, More Ideas for International Development Co-operation. *J. Int. Dev.*, 23: 722-738. <https://doi.org/10.1002/jid.1796>

Webové stránky

Evropská Komise: http://ec.europa.eu/comm/development/index_en.htm.

Fond OPEC pro mezinárodní rozvoj: <http://www.ofid.org>.

Freedom House: <https://freedomhouse.org/>

Human Rights Watch: <https://www.hrw.org/news/2022/07/22/haiti-wave-violence-deepens-crisis>

IFAW: <https://www.ifaw.org/international>

Ministerstvo zahraničí České republiky: <http://www.mzv.cz/www/mzv/default.asp?ido=329&idj=1&amb=1&ikony=False&trid=3&prsl=False&poccl=>

OECD: <http://www.oecd.org>.

Reuters: <https://www.theglobeandmail.com/politics/article-canadaimposes-sanctions-of-three-of-haitis-wealthiest-people-accuses/>.

The U.S. National Archives and Records Administration: <https://www.archives.gov/federal-register/laws>

United States Agency for International Development (USAID): <http://www.usaid.gov>.

United Nations: <https://www.un.org/en/>

United Nations Security Council: <https://www.un.org/securitycouncil/>

The World Trade Organization (WTO): <https://www.wto.org/>